

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tuzemstvo razen Amerike: četrtno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.713.

Iz poglavja o bedi gradbenega delavstva

Ljudje, ki drugim grade hiše, stanujejo sami v najslabših luknjah. Večina stavbinskih delavcev prihaja v mesto za zaslužkom iz oddaljenih siromašnih podeželskih krajev. Delavci, ki stanujejo stalno blizu stavbišča v mestni okolici, imajo vsaj nekoliko boljše stanovanja in tudi boljše hrano. Delavci, ki se preselijo v mesta samo med sezono, pa bivajo po večini v človeka nevrednih stanovanjih. Poštenih stanovanj si ne morejo najemati, ker bi sicer delali samo za stanovanje. Stavbni delavec mora še posebno varčevati v sezoni, zakaj sezona je kratka, živeti pa je treba vse leto. Zato stavbni delavci varčujejo pri vsem, pri hrani in stanovanju pa še posebno. Prejšnje čase so dajala večja podjetja delavcem zasilna stanovanja v barakah ali v skladiščih, zdaj so pa podjetja, ki še dajejo stanovanja, izjema.

V Ljubljani je nekaj ljudi, ki oddajo stanovanja samo stavbnim delavcem in žive od tega. Povpraševanje po cenah stanovanj je zelo veliko v stavbni sezoni in vsa takšna stanovanja so vedno polna. Toda v teh cenah stanovanj se stenovalci ne morejo niti premikati, tako so zadelana s posteljami. V takšnih stanovanjih navadno ni drugega pohištva razen postelj. Delavci imajo svojo prtljago pod posteljami, pa tudi v njih. Navadno spita po dva delavca na eni postelji. Postelja stavbnega delavca seveda nima žimnice, saj pogosto ni v nji niti dobre slame. Zdravljena slama navadno ni niti pokrita z rjuho. O snagi in zdravstvu je boljše, da ne govorimo. Odeje so strahovito umazane. Bolhe so povsem nedolžna golazen med drugimi živalcami.

Posebno obravnavo bi zaslužila še stanovanja v barakah. V teh stanovanjih si delavci navadno tudi kuhajo na zaslihih ognjiščih. Zrak je tako gost, da bi ga lahko rezal. Postelje so hkratu mize in stoli, pa tudi shrambe za kuhinjsko posodo in krtače.

Stavbni delavci ne poznajo kosila. Opolodanski odmori so navadno prekratki, da bi delavci lahko šli kositi v javne kuhinje, kjer je hrana najcenejša. Zato jedo navadno opoldne suh kruh. Kos slanine je že priboljšek in delavca peče vest, če si ga je kupil. Večerja si kuhajo sami, in sicer navadno polento ali žgance. Za zajutrak pa imajo prežganko ali pa kavo iz cikorije. Vendar mnogi zjutraj ne utegnejo kuhati, ker se jim mudi delati, zlasti če je stanovanje daleč od stavbišča. Med potjo na delo pojedjo kos kruha. Nekateri pa sploh nimajo zajtrka, ker so vajeni delati dopoldne brez jedi, kakor je navada tu in tam na kmetih. Delavci pa varčujejo tudi pri subem kruhu in se ga pogosto ne upajo najesti do sitga. Beli kruh ni dovolj tešen, zato posebno varčni delavci posegajo po črnem kruhu.

Poseben priboljšek je včasih ob nedeljah glava. Kadar jo kuhajo, je pravi praznik. Da je hrana čim cenejša, se združijo po več delavcev v skupino, ki je iz skupne sklade. Vendar nekateri mojstri varčevanja ne pristopajo k nobeni skupini, ker se jim zdi, da lahko sami še bolj varčujejo. To se pravi, da varčujejo tako, da so vsak dan pošteno lačni. Če bi živeli drugače, bi si ne prihranili niti pare.

Takšno bedno življenje pač dovolj glasno kriči po posredovanju države. Obstajati bi morali zakonski predpisi, ki bi odločno onemogočili tako krvavo izkoriščanje bednikov.

Posebno obravnavo bi zaslužila še stanovanja v barakah. V teh stanovanjih si delavci navadno tudi kuhajo na zaslihih ognjiščih. Zrak je tako gost, da bi ga lahko rezal. Postelje so hkratu mize in stoli, pa tudi shrambe za kuhinjsko posodo in krtače.

paj z ostalimi denarnimi zadrugami šteje slovensko zadrugarstvo čez 500 zadrug z okroglo 1500 milijoni dinarjev vlog. Naposled je še v 29 regulativnih hranilnicah v Sloveniji 1040 milijonov dinarjev vlog, last 188.000 vlagateljev.

Ves ta ogromni denarni stroj je danes pod težo hude denarne stiske. Komaj četrtina omenjenih denarnih ustanov je zmogljiva rednega poslovanja in izplačevanja vlog svojim vlagateljem v celoti. Pod zaščito je celotna Zadruga zveza sama in 180 pri njej včlanjenih denarnih zadrug, dalje tudi 60 denarnih zadrug, članic Zveze slovenskih zadrug.

Slovenskih denarnih zadrug in regulativnih hranilnic ne zadene krivda na teh težavnih razmerah. Te denarne ustanove so na eni strani žrtve težav, v katere so zaščitene denarni zavodi, pri katerih so imele naložene svoje rezerve, na drugi strani pa so žrtev popolne zamrzlosti njihovih naložb pri kmečkih dolžnikih. Splošne gospodarske razmere so torej tisti krivec, katerega žrtev so zdej vse te številne denarne zadruge in regulativne hranilnice. Tem gospodarskim razmeram so zadruge morale podležiti in so tudi zdej sprosti njim brez moči. Zato je največja dolžnost države, da priskoči na pomoč. Gre za ozdravljenje celotnega slovenskega denarnega gospodarstva in državi nikakor ne more biti vseeno, kdaj in kako to gospodarstvo ki toliko prispeva k skupnim dajatvam, sicer krepko zaduha in čisto ozdravi.

Denarno gospodarstvo v Sloveniji bi potrebovalo večje posojilo, ki naj bi bilo zgolj za zopetno redno poslovanje denarnih zavodov. To posojilo bi moralo biti seveda primerno poceni, ker visokih obresti zlasti manjše denarne zadruge ne bi mogle prenesti.

Spomenica dalje zahteva, naj se izpremeni določba v uredbi o kmečki razdolžitvi v tem smislu, da se ukine tisti njen del, po katerem morajo denarne zadruge in regulativne hranilnice pokriti četrtino kmečkih dolgov iz svojih rezerv; nadalje naj se zviša obrestna mera državnih kmečkih obveznosti na 4 odstotke in naj se kmečki dolžniki ne prenesajo na Privilegirano agrarno banko.

Hkratu zahteva spomenica, naj bi Zadruga zveza v Ljubljani za svoje članice 260 milijonov dinarjev posojila po en in pol do dva odstotka. Zveza slovenskih zadrug za svoje članice 85 milijonov dinarjev posojila po dva do dva in pol odstotka, regulativne posojilnice pa tudi 85 milijonov dinarjev posojila po tri odstotke obresti. Vsa ta posojila v skupnem znesku 430 milijonov dinarjev naj bi bila dana na 15 letno dobo. Različne obrestne mere za razna posojila so določene zato, ker so tudi posojila posameznih ustanov bila dana po različnih obrestnih merah.

Takega velikega posojila pač nihče drug ne more izplačati kakor samo Narodna banka. Kolikor bi Narodna banka zahtevala višje obresti od zgoraj navedenih, naj bi jih kriila izrednih proračunskih sredstev sama. Te navidezne žrtve, ki bi jih država s tem utrpela, bi država že v dobrih treh letih v obliki povečanih idajatev dobila nazaj. Z ureditvijo denarnega gospodarstva bi se namreč v Sloveniji kmalu dvignila gospodarska delovnost, pri tem bi pa tudi sami po sebi narasli dohodki države.

Slovenske zadruge potrebujejo večje posojilo

Pred dvema tednoma se je vrnilo iz Beograda odposlanstvo, ki je zaradi nemožnosti popolnega izplačevanja vlog pri naših slovenskih denarnih zavodih obiskalo pristojne činitele in jih prosilo za odpomoč. Predložilo jim je posebno spomenico, v kateri se poudarja, da je trenutno najvažnejše vprašanje, ki teži vse gospodarstvo v Sloveniji, vprašanje ponovnega rednega izplačevanja vlog v denarnih zavodih.

Varčevanje je v Sloveniji silno razvito, zlasti med malimi ljudmi, ki pa zdaj nikakor ne morejo do svojega denarja. Zaradi tega pada skupna moč malega človeka in s tem se slabi volja do zopetnega varčevanja. Pri takih razmerah trpi celotno gospodarstvo. Slovenija že nekaj časa občutno gospodarsko zaostaja za ostalimi pokrajinami v državi. Temu je kriva predvsem zamrzlost vlog po denarnih zavodih. To vprašanje nikjer drugod v državi ni tako pereče kakor v Sloveniji. Nobenega znamenja pa ne vidimo, da bi se mogel nemogoči položaj denarnih zavodov sam

od sebe popraviti. Pri tem prihajamo hkratu do zaključka, naglašajo spomenica, da dobiva slovensko ljudstvo vtisk, kakor da bi na odločujočih mestih ne bilo pravega razumevanja za rešitev tega vprašanja.

Spomenica potem našteva prizadete denarne ustanove in opisuje njih kočljivi položaj, ki se že polnih šest let ne premakne z mrtve točke. Najbolj je prizadeto naše zadrugarstvo, ki ima zbranih v svojih denarnih zadrugah skoro polovico, skupaj z regulativnimi hranilnicami v Sloveniji pa celo štiri petine vseh hranilniških vlog v Sloveniji. Najmočnejša zadruga ustanova je Zadruga zveza, ki ima včlanjenih 338 denarnih zadrug z 88.914 zadrugarji. Članice Zadruga zveze v Ljubljani imajo po vsej Sloveniji čez 300.000 vlagateljev, ki imajo skupaj naloženih v zadrugah 945 milijonov dinarjev vlog, ki so zdaj skoraj vse zamrle. Poleg Zadruga zveze združuje Zveza slovenskih zadrug v Sloveniji 150 denarnih zadrug z 61.344 zadrugarji in z nad 500 milijoni dinarjev vlog. Sku-

Naposled spomenica še poudarja, da je tu. di pravično, če država nekaj žrtvuje za ozdravljenje denarnih razmer v Sloveniji. Znano je namreč, da prejema država iz Slo-

venije letno najmanj 150 milijonov dinarjev davkov več, kakor pa jih v obliki svojih izdatkov na področju Slovenije vrača.

Kdo je podžagal evharistični križ v Logatcu

Ljubljanski dnevnik »Slovenski dom« je te dni pisal, da je bil v Dolenjem Logatcu aretiran človek, ki je podrl evharistični križ. Ta človek je priznal, da je pristaš Jugoslovenske nacionalne stranke. Naposled je priznal, da mu je padla misel v glavo, da bi se spravil nad evharistični križ, na poti proti domu, ko se je bil vračal s sokolske veselice.

K tej vesti piše »Jutro«, da je bil res pred zadnji ponedeljek zjutraj v Logatcu spet podžagan evharistični križ. Res je tudi, da je bil storilec aretiran in da je svoje dejanje priznal. Saj mu drugega tudi ni kazalo, ker ga je storil podnevi, da so ga ljudje lahko videli. Vse drugo, kar piše »Slovenski dom«, pa je grdo obrekovanje. Aretiranec ni ne član organizacije Jugoslovenske nacionalne stranke ne član Sokola in tudi ne nobenega drugega nacionalističnega društva. Bil pa je svo- ječasno član bivšega Orla. Je sin pobožnih staršev in dve njegovi sestri sta marljivi čla-

nici logaškega cerkvenega zbora. Hudo pa je bil sprt z nekaterimi krajevnimi klerikalni- mi veljaki. Tudi svojega grdega dejanja ni izvršil, »ko se je bil vračal s sokolske vese- lica«, marveč zjutraj, ko je odhajal na delo. Kaj ga je do dejanja navedlo, bo pokazala sodna preiskava. Vsekakor je zelo čudno to, da je šel podirati križ v času, ko je moral vedeti, da ga bodo ljudje videli...

Pošteni Logatčani se zgražajo, da skuša »Slovenski dom« to obsodbe vredno dejanje naprtiti nacionalistom. Vrh tega je treba opozoriti, da se je zgodilo prvič, da je bil sto- rilec ugotovljen, čeprav je bilo porušenih že več duceatov evharističnih križev. Ljudje po deželi so si ustvarili o krivcih svojo sodbo, ki je bistveno drugačna od sodbe gospodov pri »Slovenskem domu« in »Slovencu«. Na- pačna vest, ki jo je prinesel »Slovenski dom« pač le zato, da bi zli golod gnojnice na na- cionaliste, da mnogo misli.

Po vestih iz Salamance je Franco izjavil, da je proti umaknitvi prostovoljcev, kakršne zahteve so se stavile v odboru za nevmeša- vanje.

Na Daljnem vzhodu so se zelo

poostrele napetosti med Kitajsko in Japonsko.

Razume se, da Kitajci ne gledajo z zadošče- njem Japoncev, ki so se zariji v njihovo ozemlje. Pa je prišlo te dni nenadno do iz- gredov med japonskimi in kitajskimi četami. Pred Pejpingom se je razvila krvava bitka. Japonske čete so hotele zavzeti mesto, a so bile z velikimi izgubami odbite. Japonci so dobili velika ojačenja. Ni izključeno, kakor izvajajo razni listi, da je Japonska nalašč iz- zvala spor s Kitajsko. Tako bo imela povod napasti Kitajce izvršiti svoj načrt, namreč zasesti vse severnokitajske pokrajine.

Seje naše narodne skupščine se nadalju- jejo.

Zakon o ribarstvu v sladkih vodah je bil sprejet, konkordat pa pride na vr- sto v petek ali soboto.

Na seji odbora za preučitev konkordata je član odbora Milan Banič predlagal, naj se razprava o konkordatu preloži, dokler Nj. Svetost patriarh Varnava ne ozdravi. Predlog je bil odklonjen z večino glasov. Med prvimi, ki so posegli v razpravo, je bil poslanec dr. Kumanudi, ki je nastopil proti konkordatu.

Politični pregled

Ker se londonski odbor za nevmešavanje v španske razmere ne more sporazumeti, od- nosno ker vse angleško prizadevanje, pridobi- ti Italijo in Nemčijo za sodelovanje, ni de- ležno uspeha,

je Francija s posebno noto odpovedala odboru nadzorovanje španske meje v Pirenejih.

Od torka opoldan nadzoruje to mejo Franci- ja sama. Zagrožila pa je, da bo odpravila še to nadzorovanje, če do petka ne pride do spo- razuma. V petek bo angleška vlada stavila odboru nove predloge, ki naj omogočijo spo- razum. Sklep francoske vlade, da začasno

ukine mednarodno nadzorstvo v Pirenejih in da bo sama nadzorovala mejo, je povzročil v nemških listih veliko gonjo proti Franciji in Rusiji, češ, da Francija očitno podpira špan- ske republikance. Zanimivo je stališče Polj- ske, ki obžaluje okoliščine, ki so pripravile Italijo in Nemčijo do tega, da se umakneta iz nadzorstva v španskih vodah, ugodno pa sprejema predlog Francije in Anglije, da se tema dvema državam poveri vse nadzorstvo na morju.

Zadnje so prihajale iz Španije vesti

o uspešni republikanski ofenzivi proti frankovcem.

Ofenziva se je začela že predzadnji torek pri Valdemoriju južnovzhodno od Escoriala. Re- publikanci so zasedli vrsto krajev. V celem so iztrgali frankovcem iz rok nad 130 kva- dratnih kilometrov ozemlja. Po nekkih vesteh je zdaj pričakovati Francov protinapad. —

Gospodarstvo

Peronospora se javlja v nekaterih vinogradih

Kmetijski oddelek banske uprave poroča: Za razvoj vinske trte neugodno vreme ograja v zadnjem času vinski pridelalec. Nesreča bi bila gotovo podobna lanskemu, če ne bi vinogred- niki posvečali škropljenju večjo pozornost. Pe- rnospora se je kljub temu ponekod močno po- javila, in sicer tudi na grozdju. Nekateri srezi so posvečali zatiranju bolezni na vinski trti posebno pažnjo, kar je pohvalno omeniti. Med temi srezi so Lendava, Ljutomer, Novo mesto, Brežice, Smarje pri Jelšah. Temeljito je pre- učevala nastop peronospore banovinska vinar- ska in sadjarska šola v Mariboru.

MIRKO BRODNIK:

LUBEZEN NE UMRE

»Kaj ti je pisal?« jo je izpraševala. »Ali je kaj lepega?«

Izprva je bila Marija v zadregi in sramovala se je. Nerodno ji je bilo, da bi tudi botra zve- dela vse, kar ji Andrej sporoča. Mislila je, da se bo botra smejala, ko bo brala vse Andrejeve zljubljene besede. Pa ji je le pokazala prvo pismo. Videla je, da se je zmotila. Botra jo je žala razumeti, ne samo kakor mati, ampak tudi kakor tovarišica. In uživati je znala vsako Andrejevo lepo besedo prav tako kakor ona. Zato ji je potem pokazala vsako pismo. Srečni sta ga brali in toliko, da še odgovorov nista skupaj napisali.

Zdaj pozimi, ko sta bili ves dan skupaj, sta se prav za prav šele čisto spoznali.

Za božič sta sklenili ostati doma. Kaj naj bi bili tudi v vasi počeli, zlasti ker je bilo tako slabo vreme? Botra na vasi ni imela dosti znancev, ker se je držala zelo sama zase, kar je izgubila moža. Saj še ob navadnih nedeljah ni šla dostikrat na vas. Navadno je take dni sedla za uro ali dve sama v kot, vzela molitve- nik v roke in ga prebirala. Tako je našla dovolj priložnosti za molitev doma in ta ji je prinašala prav toliko utuhe in miru kakor drugim cerkev.

Za štefanovo se je pa le odločila, da pojde na vas in v cerkev. Tudi Marija bi bila rada šla z njo, če zaradi tega, da bi na pošti povpra- šala, ali je kaj zanjo prišlo, toda botra ji je

dejala, da je bolje če ostane doma, da bo hišo varovala, na pošto pa bo stopila že ona sama in pogledala, ali je kakšno pismo iz Zagreba ali pa iz Srbije.

In kako prav je imela teta, ko ji je sveto- vala!

Ko je prišla namreč na vas, ji je kmalu pri- šlo mimogrede na uho nekaj o človeku, ki je v Zabukovju na sveti večer zmrnil. Ker je vas dobro poznala, je radovedno vprašala, kdo je to bil. Povedali so ji, da je bil ta nesrečnik Kačar.

Prebledela je in toliko, da ni kriknila. Vpra- šala je nekaj podrobnosti in vse zvedela. Nekaj jo je stisnilo pri srcu.

»In kdaj bo pogreb?« je še dejala z glasom, ki je drhtel.

»Jutri ga bodo pokopali,« so ji povedali.

Jutri! Marijinega očeta. In sirota uboga niti ne sanja, kaj se je doma zgodilo.

Ali naj ona o tem molči? Ali naj ji vse pove? Ti dve vprašanji sta ji blodili po glavi, ko se je vračala proti domu. Ni si vedela odgovora. Kaj bo rekla uboga Marija, ko bo to zvedela? Ali bo mogla strašni udarec prenesti, zdaj, ko se je komaj nekoliko pomirila?

Marija je stopila na prag, ko je zagledala botro, ki je počasi stopala čez vrt.

»Botra, ali je kaj pošte?« jo je hlastno vpra- šala, ko je videla njen veseli, razigrani obraz.

O, če bi Marija vedela, kaj se je zgodilo, ne bi bila tako vesela.

Ali naj ji pokvari veselje? Ali naj ji raz- krije, kaj se je primerilo?

Težak je bil boj, ki ga je morala botra bo- riti s samo seboj in s svojo vestjo.

Ne, molčala bo, tako se je odločila.

In pričakujoči Mariji pove, da ni nič pošte zanjo, in da tudi nobenih novic ni nikjer zve- dela.

Vendar pa Marija čuti, da se je nekaj mo- ralo zgoditi, da ni vse tako kakor je bilo, in kakor bi moralo biti. Kaj? Tega ne more od- kriti. Botra je tako skrivnostna, tako vse zaneta. In ko ji pove svoj sum, botra molči.

In tako je minil ta dan. Naslednji dan je Marija že pozabila svoj strah, svojo prikrto bojazn, in njeno življenje je spet začelo mir- no teči dalje.

Na Kačarjev pogreb je prišlo v Zabukovje toliko ljudi, kakor že dolgo ne. Kačar sicer ni bil bog ve kako znan, toda vest o njegovi nenavadni smrti je le presenetila ljudi in jih prignala na pogreb.

Domači hlapec Miha je spremljal vdovo na pokopališče. Dan pred pogrebom se je ne- koliko pomirila, ker nač ni videla mrtiča, ki je ležal v mrtvašnici, zdaj, pred ljudmi in črno krsto, ki jo bodo vsak trenutek izpustili v zamrzlo zemljo, jo je spet prevzele. Zameg- lilo se ji je pred očmi in padla bi bila, če je ne bi bil Miha prijel pod roko in jo držal. Kakor skozi megleno sanje je videla, kako je župnik blagoslovljal krsto, slišala je, kako je ob grobu govoril, da je njen mož izgubil živ- ljenje, ko je hotel opraviti svojo krščansko

Iz mnogih vinskih okolišev prihajajo pritožbe, da se škropljenje površne izvaja, da se ne upošteva navodila za napravo škropiva. Srež Ljutomer javlja, da so se letos najbolj odrezali oni vinogradniki, ki so škropili prvič okoli 23. maja, drugič v začetku junija, tretjič sredi junija in četrtič ob koncu junija. Potrebno bo še peto škropljenje v prvi polovici t. m. in morda tudi šesto, kar bo odvisno od vremena. Pritožbe prihajajo tudi zaradi sene, nega črvička in kiseljaka, ki povzroča ponekod občutno škodo po grozdi.

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na sejmu v Kranju so bile za kg žive teže nastopne cene: volom I. 6.50, II. 6, III. 5.50, telicam I. 6.50, II. 6, III. 5.50, kravam I. 6, II. 5.50, III. 4.40, teletom I. 8, II. 7, prašičem špeharjem 9, prašičem pršutarjem 8 Din. Cene mesu: govejemu I. 10 do 12, II. 8 do 12, III. 7 do 9, svinjini 16, svinjski masti, 19, slanini 24.

HMELJ. Nemška sekcija Zateškega hmeljskega združenja poroča, da je razvoj hmeljske rastline v zateškem okolišu malo zadovoljiv. Stalno menjavanje vročine z občutnimi ohlajitvami pri nezadostnih padavinah vpliva neugodno. Zgodnji nasadi so povsod v cvetju, vendar je cvetje prav redko. To velja za 60 odstotkov vseh nasadov. Pri ostalih nasadih se lahko pri zadostnih padavinah stanje še precej popravi razen pri zelo poznih, ki kažejo slabo. Živalskih škodljivcev ni, pač pa so povsod vidni znaki peronospore.

Sejmi

- 18. julija: Kropa (kramarska nedelja).
- 19. julija: Oplošnica, Velenje, Zabukovje;
- 20. julija: Bogojina, Loka pri Zusmu, Vitanje;
- 22. julija: Slivnica pri Celju (Sv. Urban), Sočica, Strigova;
- 24. julija: Semič.

Drobne vesti

== Majhen izvozni prebitek pšenice se obeta. Na konferenci, ki se je vršila pretekli teden v Prizidu v zvezi z novo žetvijo pšenice, se je ocenjeval tudi izvozni prebitek. Splošno se je naglašalo, da od letošnjega pridełka pšenice ne bomo mogli izvoziti več kakor 25.000 vagonov. Izredno slaba je bila letina ječmena. Kakor se sodi, bo pridełka komaj za domačo potrebo. Morda ga bo še celo manjkalo.

dolžnost, čutila je, kako je drsela krsta po vrveh, kako so padale grude prsti nanjo, votlo in zamolklo, izprva posamezna, potem pa v kopicah. Potem pa je bilo iznenada vsega konec, da sama ni vedela, kdaj in kako. Čutila je samo, da jo je Miha še tesneje prijel pod roko in potem je morala iti dalje s pokopališča. Pri cerkvi jo je čakal voz. Miha je menda slutil, kako bo, in zato ga je naročil, da ne bi imel ob povratku težav z njo. In potem sta se peljala domov.

Ko se je popoldne Kačarica spet nekoliko pomirila, je začela premišljati, kaj naj zdaj stori. Spomnila se je tudi, da Marije ni nihče obvestil o očetovi smrti. V zmedu so na to pozabili. O, če bi bila Marija zdaj tu, če bi pomagala! Kačarica je začutila, kako jo potrebuje. Da, iz Zagreba jo mora poklicati. Zdaj se bo vrnila, zanesljivo se bo vrnila, saj se na mater ne more hudovati. In vedeti mora, da mati ne more vsega v hiši voditi.

»Miha,« je rekla hlastno, ko je hlapec prav tedaj stopil v hišo. »Mariji bo treba pisati, naj se takoj vrne. Nihče je ni obvestil o očetovi smrti.«

»Kaj ko bi ji brzojavili?« je prevdarno rekel Miha. »Jutri bo že imela obvestilo in če se bo takoj pripravila, bo pojutrišnjem že lahko doma.«

»Pa res,« je pritrdila Kačarica. »Da, brzojavila ji bova.«

Začela sta sestavljati brzojavko, toda oba tašnega dela nista bila vajena, in naposled je Kačarica dejala, da bo pač najbolje, če prosi Miha poštarico, naj ona sestavi brzojavko. Dala mu je nekaj denarja in ga poslala v vas na pošto.

== Nove srebrne kovance bomo dobili šele leta 1938. Predlog zakona, da se vzamejo stari kovanci iz prometa in da se izda nov kovani denar, je skupščinski finančni odbor že preučil in je izvršil manjše spremembe. Najvažnejša je ta, da bodo srebrni kovanci po 50 in 20 Din nosili letnico 1938 in ne 1937, kakor je bilo predloženo.

DOPISI

GLOBOKO PRI BREŽICAH. Tukajšnja gasilska četa proslavi na Jakobovo nedeljo 25. t. m. 10 letnico ustanovitve z gasilsko vajo gasilskih čet iz Dečnih sol, Pišec in Globokega, združeno z gasilsko vrtno veselico, ki bo v hrastini Martina Lepšine v Globokem. Čisti dobiček je namenjen za gradbo gasilskega doma, zato so vabljeni prijatelji gasilstva k obilni udeležbi.

SV. MARTIN NA POHORJU. V nedeljo 18. t. m. ob 9. bo blagoslovil knezoškof dr. Ivan Tomažič ob prisotnosti zastopnikov oblastev nove zgradbe na Počitniškem domu kraljice Marije pri Sv. Martinu na Pohorju.

Domače novosti

* Rumunski kralj se je vozil skozi Ljubljano. Z beograjskim ekspresnim vlakom je potoval 10. t. m. skozi Ljubljano rumunski kralj Karol, namenjen v Pariz. Vlak je bil za vladarja prijateljske države priklopljen poseben salonski voz.

* Rojaki iz Amerike prihajajo na počitnice. Z gorenjskim brzim vlakom je prispela pred dnevi v Ljubljano spet večja skupina okrog 150 ameriških rojakov, v kateri so poleg 40 Slovencev in nekaj Srbov po večini Hrvatje. Na glavnem kolodvoru so bili ameriški rojaki desežni prisrčnega sprejema. V Ljubljani je slovenska skupina izstopila, vlak s hrvatskimi izseljenci je pa nadaljeval pot do Zagreba.

* Gasilskim župam in četam! Člani in narajčalniki prostovoljnih gasilskih čet uživajo po členu 41. splošnega pravilnika o voznih olajšavah polovični popust na železnicah, kadar se vozijo na zajednične ali župske gasil.

ske zlate, in sicer: a) če jih potuje z istim vlakom vsaj šest v skupini in imajo vsi članske izkaznice; b) če izda gasilska četa vodji potovalne skupine v dveh izvodih objavo, ki mora vsebovati naziv gasilske edinice, progo od železniške postaje ... do ..., odhod dne ... povratek dne ..., ime vodje in imena članov, ki potujejo; c) če potuje več kakor trideset članov, mora četa prijaviti to vsaj 24 ur prej postajnemu načelniku odhodne (vstopne) železniške postaje.

* Na dopust iz Abesinije. Te dni je prišel naravnost iz Abesinije domov v Zagorje na bolezenski dopust Minko Barej, sin upokojenega rudniškega zidarja Ivana Bareja. Minko Barej se je rodil v Zagorju, a je zamudil rok za pridobitev našega državljanstva in je pred šestimi leti odslužil vojaščino v Italiji. Ko se je vrnil domov, ni dobil več dela pri rudniku in ker je bilo iskanje zaslужka tudi v drugih krajih brezuspešno, je odpotoval v Italijo, kjer je bil sprejet v vojaški delavski oddelki ki je bil poslan v Abesinijo. Kmalu je pisal staršem v Zagorje iz onih krajev, kjer se je njegov oče Ivan pred več ko 40 leti bori kot italijanski vojak proti Abesincem. Mladji Barej ve marsikaj zanimivega povedati iz Abesinije. Svoje spomine namerava tudi napisati. Italijanska vlada je lepo skrbela za svoje vojaštvo v Abesiniji in delavski vojaški oddelki imajo poleg hrane še po 28 do 30 lir na dan. Delavski oddelki gradijo ceste, udeležujejo se pa tudi pri naprednem kmetijstvu in tako mnogo koristijo domačemu prebivalstvu. Evropeem je neprijetna samo huda vročina. Ko bo okreval, se bo Minko Barej spet vrnil v Abesinijo, kjer ima prav dober zaslužek.

* Kopalna vlaka na progi Ljubljana glavni kolodvor — škofja Loka. Od 8. t. m. dalje vozita na progi Ljubljana gl. kol. — škofja Loka kopalna vlaka 932 in 927. Odhod kopalnega vlaka iz Ljubljane gl. kol. ob 12.35, prihod v Škofjo Loko ob 13.14. Povratek kopalnega vlaka iz Škofje Loke ob 18.10, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 18.48. Podroben voznik red je razvišen na stenskih voznih redih. Kopalna vlaka bosta vozila do prekleka dnevno redno. Znižane cene povratnih voznih kart iz Ljubljane znašajo za St. Vid-Vižmarje za 2. razred 4.50, za 3. razred 3 Din, za Medno in Medvođe za 2. razred 7.50 Din, za 3. razred 5 Din, za Gorenjo vas-Reteče 2. razred 10.50 Din, 3. razred 7 Din, za Škofjo Loko 2. razred 12 Din, 3. razred 8 Din.

In še tisto popoldne je odšla v Zagreb brzojavka, v kateri je bilo napisano:

»Oče umrl. Vrnite se takoj domov. Mati.«

In ta brzojavka je odločila nadaljnjo Marijino usodo.

XIII.

Andrejev božič.

Andrej je bil ta božič kaj slabe volje. Prvič se mu je primerilo, da na takšen dan ni bil doma med svojimi ljudmi, ampak v tujini. In še nekaj drugega ga je bolelo. Skoraj vsi njegovi znanci, ki so bili v istem kraju, kakor on, so dobili od doma za praznik kakšen pribojšek. On pa ničesar. Vojak, ki je tisti dan pred božičem nesel pošiljke s pošte, je sopal pod težkim bremenom, kajti bilo je brez števila manjših in večjih zavrtkov. Samo za Andreja je prišla le nerodno popisana dopisnica, na kateri sta mu oče in mati želela srečen božič.

Saj je res materi rekel, da mu ni treba ničesar pošiljati, ker ima dovolj denarja s seboj, vendar pa mu je bilo zdaj hudo. Ni mu šlo za denar, toda kakšen spomin z doma bi mu bil le drag, čeprav samo kos kolača ali prekajenega mesa.

Nekako se je potolažil s tem, da so ga njegovi tovariši, ki so bili srečnejši, povabili v svoj trgov in mu postregli z vsem, kar so sami dobili. Tako je nekako pozabil, da je bil edini med njimi prikrajšan. In razen tega mu je pošta prinesla »Domovino«. V njej je prebiral zgodbe, novice iz domačih krajev, tako, da prav za prav ni nikoli čisto izgubil zveze z njimi.

Za božič so imeli vojaki dva dneva prostora Andreju, ki se je že navadil vojaške suknje, je bilo kar dolgčas, ko ni imel nikakšnega dela. Da bi se ta dan lotil knjig, ki mu jih je dal tovariš, tudi ni maral. Tako je pohajkoval sem in tja, se pogovarjal s tovariši in več del dneva prespal.

Za Silvestrovo so se prijatelji zmenili, da bodo napravili majhno domačo zabavo. Hoteli so praznovati začetek novega leta, ki ga bodo še vsega prebili pri vojaki. Preudarjali so kaj bi naredili, da bi ga najbolje proslavili. Andrej se teh njihovih pomenkov ni udeležil, kajti tisto popoldne je spet prišla »Domovina« in zdaj jo je moral prebrati do poslednje vrstice kakor vselej. Najprej seveda oba romana, ki ju kar pričakati ni mogel. Potem pa domače vesti. Tu pa mu je kmalu obstalo oko na kratkem poročilu:

»Iz Zabukovja: Kakor nam poročajo se je na sveti večer smrtno ponesrečil posestnik Kačar. Bolan se je odpravil k polnočnici. Na poti proti cerkvi, ki je dobre pol ure oddaljena od njegovega doma, je zašel, v snegu onemogel in zmrazil. Drugi dan so ga dobili mrtvega.«

Andrej je prebledel. »Za boga, ali je mogoče? Še enkrat je prebral poročilo, toda ni se zmotil. Ponesrečenec ne more biti nihče drug kakor Marijin oče.«

»Ena ovira je že odstranjena,« to je bila prva misel, ki ga je prešinila, toda takoj jo je pregnal. Kako je mogel sploh kaj takega misliti?

Potem se mu je vsililo še nekaj drugega. Kaj bo zdaj z Marijo? Ali ona že ve? Ali jo bodo odkrili? Ali se bo vrnila? Vsa ta vpra-

* **Elektrifikacija Savinjske doline.** Glavne-mu odboru za elektrifikacijo krajev v občinah Vranskem, Sv. Juriju ob Taboru, Gomilskem Braslovčah in Sv. Pavlu pri Preboldu je uspelo elektrifikacijske priprave rešiti toliko, da bodo mogle Kranjske deželne elektrarne v Ljubljani gradbo elektrovodov in druga dela začeti najbrž že oktobra. Kaže, da bodo te obline imele že prihodnjo zimo elektriko iz Velenja. Stranke, ki se doslej iz kakršnihkoli razlogov še niso prijavile kot zanimanci, naj storijo to pri krajevnih članih odbora najkasneje do 20. t. m. Poznejše prijave se ne bodo mogle uvaževati.

* **Postanek brzih vlakov v Rimskih Toplicah.** Za časa glavne sezone (od 10. julija do petega 15. septembra) imajo v Rimskih Toplicah postanek vsi brzi vlaki. Iz Rimskih Toplic odhajajo v navedeni dobi brzi vlaki proti Zidanemu mostu ob 4.30 in ob 15.38, proti Mariboru pa ob 1.25, in ob 14.35.

* **Na Krasu iščejo premog.** Italiji primanjkuje premoga, a ga potrebuje izredno mnogo za svojo industrijo, železnice in ladje. Zato so z veliko vnemo začeli iskati v Italiji ležišča premoga. Največ upanja imajo od Julijske krajine, kjer mislijo, da bo premoga in rud največ. Na več kakor 40 krajih so začeli vrtati med Rodikom pri Divači in Vremsko dolino in prišli pri tem že do globine 600 metrov. Zdeli so ob manjše premogovne žile. Gotovo je iskanje v zvezi z nekdanjim premogovnikom v Vremski dolini (Britofu), kjer so kopali lignit, a se ni izplačalo, ker ni bilo pravih prometnih zvez. Mislijo namreč, da so ležišča premoga večja in niso omejena le na Vremsko dolino samo.

* **Mladiči rekruti,** ki ste potrjeni k vojakom in imate pravico do osvoboditve, skrajšanega roka službe, čimprejnjega vstopa v kader, odložitve službe v kadru, informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati! Pojasnila daje za malenkostno plačilo Per Franc, kapetan v pok., koncesionirana pisarna, Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za odgovor je priložiti kolek ali znamko za 6 Din.

* **Sprejem v podoficirske šole.** Artilerijska podoficirska šola v Čupriji, inženjska podoficirska šola v Mariboru in pomorsko-zrakoplovna, starost od 18 do 21 let, strojna mornariška, starost od 15 in pol do 18 in pol leta. Pojasnila se dobijo pri Peru Francu, kapetanu v pok., Ljubljana, Maistrova ulica 14.

šanja so ga grizla in ni si vedel odgovora nanje.

S tistim Silvestrovim praznovanjem seveda ni bilo nič, vsaj zanj ne. Tovariši so si sicer pripravili zabavo in dobro so se imeli, on pa se ni udeležil njihovega veselja. O polnoči so ga zbudili in mu želeli srečno novo leto. Dre-maje jim je dal roko, potem pa je kmalu iznova zaspal.

Brzjavka, ki jo je Kačarica poslala za svojo hčer, je prišla v Zagreb in dostavili so jo Andrejevemu prijatelju, kakor je bilo dogovorjeno. Toda ta se je za praznike odpeljal domov in vrniti se je mislil šele po novem letu. Tako je brzjavka obležala v njegovem stanovanju.

V Zabukovju je stara Kačarica čedalje bolj nestrpno pričakovala svojo hčer. Tretji dan je že mineval, kar ji je brzjavila, toda Marije ni hotelo biti. Niti pisala ji ni. Kaj naj to pomeni? Ali je niti očetova smrt ni ganila? Ali še ne more pozabiti očetove žalitve in njegove jeze, zdaj, ko že počiva v grobu? Kačarici se je zdelo, da mora biti njegova hči zelo, zelo nevhvaležna.

Toda ne takšna ni. Saj jo pozna, Marijo. Dobra je. Nekaj se ji je moralo pripetiti, ko je ni. Ali je morda bolna? Morda leži in ji ne more niti pisati?

In tedaj je prešla Kačarico nova misel. Sama pojde po hčer! Povedala ji bo, kako je zdaj pri hiši, in če drugače ne pojde, jo bo še prosila, naj se vrne domov. Če pa je bolna, jo bo negovala, skrbela zanjo, da se pozdravi in jo potem odvedla domov.

In svoj sklep je mislila stara Kačarica čim prej izvršiti.

Priložiti je kolek ali znamko za 6 Din za odgovor.

* **Strašno neurje nad Halozami.** Prejšnji četrtek proti večeru so se pričeli zbirati nad Ptujskim poljem temni oblaki. Okrog 20. se je med gromom in bliskom, ki ju je spremljal močan vihar, vili ploha in poplavlila polja. V Ovetkovcih je strela udarila v gospodarsko posopje Krumpia Franca. Poslopje, ki je bilo novo in s slamo krito, je zgorelo do tal. Poškodbe po polju je bilo mogoče šele v petek podnevi pregledati. Kolikor se je moglo ugotoviti, je toča z viharjem najhuje divjala med Pesnico in Dravo. V Forminu je ruvalo drevje in toča je potolkla koruzo in krompir. Snopje, kolikor ga je bilo še na polju, je razmetalo po tleh, zaradi česar je tudi pridelek pšenice in rži delno uničen. Še obupnejša poročila prihajajo iz Haloz. V zgodnjih jutrnih urah so prihajali viničarji svojim gospodarjem poljancem poročati o groznem opustošenju. Od Brca proti jugovzhodu do Turškega vrha je toča uničila polovico, od tam naprej na Hrvaško pa ves pridelek. Uničeni so vinogradi in sadovnjaki. Od koruze in krompirja je le tu in tam ostalo kakšno okleščeno stebelce. Ljudstvo obupano vije roke. Že doslej je bilo življenje izredno težavno, zdaj pa bo med ljudmi nastala prava lakota. Pomoč je nujno potrebna.

* **Po Goriški in Krasu zbirajo ljudje ostanke granat in orožja,** ki jih je še zmerom vse polno. V zadnjem času so namreč cene kovinam znatno poskočile. Tako plačujejo trgovci baker že po 8 lir za kg, medenino po 4 lire. Nabiralcev ne strašijo ne nesreče, ne prepovedi oblastev. Zaradi nabiranja starih granat je bilo v poslednjih dneh samo v Gorici 13 ljudi obsojenih na zaporno kazen po šest mesecev in globo po 100 lir.

* **Huda nesreča** se je pripetila pri Sv. Ivanu v Trstu. 33-letna Antonija Furlanova se je pred dnevi na vse zgodaj odpravila k vodnjaku. Na polzkih tleh pa ji je nenadno spodrsnilo, da je omahnila v vodnjak in utonila. Zaradi zgodnje jutrne ure nihče ni opazil nesreče. Ljudje so šele popoldne videli v vodnjaku plavajoče truplo, ki so ga nato dvignili iz globine.

* **Lokomotiva** ga je razmesarila. Nedavno se je v Bistrici pri Rušah vrغل pod vlak 42-letni železniški pomožni delavec Avgust Robnik iz Bezene pri Rušah. Lokomotiva je nesrečnega popolnoma razmesarila. Vzrok samomora so baje družinske razmere.

Zvečer je pobrskala po skrinji. Pogledala je, koliko je še denarja. Čeprav niso živeli ravno najbolje, je njen mož, ki je sam gospodaril, prihranil precej stotakov. Nekaj je šlo za pogreb, za dobra dva tisočaka pa je skoraj ostalo. Od tega denarja je vzela Kačarica pet stotakov in zavezala jih je v robec, da jih bo imela za pot.

Drugo jutro je vstala na vse zgodaj, ko je bilo še temno. Praznično se je oblekla v črno. Skuhala je zajtrk, ki je že zavrel, ko je šele Miha stopil v kuhinjo.

»Kam pa, mati?« je presenečeno vprašal Kačarico.

»Po Marijo pojdem,« je rekla vdova in nelsa skledo s kadečimi se žganci na mizo. Potem je začela hlapcu naročati: »Če bo le mogoče, se jutri zvečer vrnem. Drži se doma, in glej, da bo vse, kakor mora biti. Ne pozabi skrbeti za krave in prašiče, pa pot malo razširi. Marijo bom privedla s seboj in doma bo morala ostati.«

Hlapec je že sedel za mizo, segal z veliko žlico v mleko in žgance ter pritrjeval njenim besedam. Njej sami se ni ljubilo dosti jesti. Prav nič teka ni imela. Potem je premislila, ali naj že gre. Vlak se odpelje okoli enajste ure, do postaje bo pa imela ob tem vremenu in po taki poti tudi najmanj debeli dve uri. Da, nekaj časa bi prav za prav lahko še ostala doma. Toda ne, rajši pojde takoj, da je ne bi skrbelo, ker bi utegnila zamuditi.

In šla je. Na pragu je še enkrat zabičila hlapcu, naj pazi na dom, potem pa je kmalu njena črna senca izginila za ovinkom.

Najmanj uro prezgodaj je prišla na postajo. Vsa razgreta je šla v čakalnico in si ku-

* **Na Kuku je zgorela zadružna mlekarina.** Iz neznanih vzrokov je nastal požar na Kuku v tolminskih hribih in uničil do tal poslopje zadružne mlekarne in sirarne z bližnjimi stajami za živino. Škodo cenijo na preko 15.000 lir.

* **Strela je udarila v kozolec.** Nedavno med nevihto je udarila strela v kozolec mladega gospodarja Valentina Kramarja v Prožinski vasi. Sosedje, ki so takoj prišli na pomoč, so še rešili poleg stoječi s slamo kriti hlev. Na pomoč so prihiteli tudi teharski gasilci. Kozolec sam je zgorel do tal.

* **Smrten padec po stopnicah.** Nedavno je padla 87-letna občinska ubožica Helena Šarnerjeva v Laškem doma po stopnicah. Pri padcu si je zlomila desnico, si poškodovala levico in nos ter dobila tudi notranje poškodbe. Staro so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je zdaj umrla.

* **Avtomobilska smrtna nesreča** se je pripetila v Tuhinjski dolini nad Kamnikom. Goštilničarka Josipina Trdinova iz Škofje Loke je šla na Stajersko po vino. Najela je tovrni avto prevoznika Ravniharja iz Škofje Loke, s seboj pa je vzela še svojega 11 letnega sinčka. Hkratu je prisedel na avto tudi škofovski trgovec Janez Potočnik. Ko so na Stajerskem prevzeli vino, so se čez Vransko vračali proti Škofji Loki skozi Tuhinjsko dolino. Blizu Laz na tako zvanem Kozjem brdu pa je na precej strmi cesti naenkrat od-povedala zavora. Šofer se je hotel izogniti nesreči s tem, da je zavozil po bregu navzdol, tako da bi ublažil padec strmine. Na bregu se je pa tovorni avto prevrnil. S tovornega avtomobila se je zvalilo vseh 10 sodov vina po bregu navzdol in pograbilo s seboj tudi trgovca Janeza Potočnika. Janez Potočnik je bil takoj mrtev. Trgovka in njen sinček sta tudi dobila hude poškodbe, medtem ko je šofer dobil le nekaj prask.

* **Smrt zaradi opeklin.** Na Jermanovem vrhu pri Bučki je zadela nesreča posestnico Hočvarjevo Marijo. Ko je bila za trenutek odsotna, je njena dveletna hči Micika prevrnila nase lonec vrele vode. Opekla se je tako nevarno, da ji tudi zdravnik ni mogel pomagati in je dete naslednjega dne umrlo. — Podobna nesreča se je pripetila v Pijani gori pri Leskovcu. Poldrugo leto stara hčerka posestnice Gorenčeva Jožica je potegnila na se posodo s kropom in se tako močno opekla, da so jo morali prepeljati v krško bolnišnico, kjer je umrla.

pila vozni listek. Drag je bil. Pa je menda res daleč v Zagreb, ko še železnica toliko stane. Gledala je okoli sebe. Še nikjer ni bilo žive duše, razen ljudi, ki so imeli na postaji službo. Potem se ji je ustavil pogled na uri in videla je, koliko prezgodaj je prišla. Stisnila se je k peči na klop. Pot jo je utrudila, toda zadremati se ni upala, da morda ne bi zaspala in zamudila vlaka. Kakor v nekakšni vročici je strmela predse.

Pomislija je, koliko let se že ni vozila z vlakom. Smejala bi se bila človeku, ki bi ji bil pred desetimi dnevi dejal, da pojde tako kmalu v Zagreb.

Počasi se je začela čakalnica polniti. Bili so po večini ljudje, ki so se hoteli vrniti po božičnih počitnicah z dežele v mesto. Kačarica je slišala neko neznano nališpano žensko, ki je pri okencu vzela prav tako kakor ona listek tretjega razreda v Zagreb. Sama pri sebi je sklenila, da bo šla povsod za njo, češ, ta bo že znala pravo pot. In če bo mogoče, se bo seznanila z njo.

Dolgo ni hotelo biti vlaka. Nazadnje pa je le začula vriskanje lokomotive in potem je železni stroj pridrvel na postajo, ves bel od slane. Kačarica je hitro vzela culo, v kateri je imela nekaj jedi, in stopila za nališpano neznanko, ki je bila tudi namenjena v Zagreb.

Na peronu se je gnetlo polno ljudi. Nekateri so prihajali, drugi odhajali, vsi obloženi s košarami in kovčegi. Gnetla se je med njimi in nazadnje s težavo zlezla v vagon, kjer je k sreči odkrila prazen prostor v bližini svoje neznanke.

(Dalje.)

* Strela je zažgala požar. Nedavno je med nevihto tresčilo v hlev posestnika Mirnika na Ljubčini pri Celju. Poslopje je pogorelo do tal. Na kraj požara so prihiteli gasilci iz Trnovelj, Gaberja in Celja, ki so se takoj lotili gašenja.

* Strela je zažgala. V Dulah pri Bučki je strela posestnici Ceciliji Krkovičevi upepeli la gospodarsko poslopje s hlevom in dvema govedoma. Domačini in buški gasilci so preprečili razširjenje ognja.

* Utonil je. V potoku Račni je utonil triletni Emil Kirar, sin posestnice iz Hrvaškega broda.

* Smrtna nesreča s flobertovko. Iz Sodražice nam pišejo: V petek zjutraj se je pripetila na Sinovici pri Sodražici huda nesreča. Pri posestniku Ivanu Oblaku je z domačini kosil tudi Gregor Modic iz Brinažice pri Sv. Gregorju. Kmalu po 6. uri zjutraj so se vrnil vsi na gospodarjev dom k zajtrkovanju. Modic je skrivaj izročil domačemu sinu Ivanu flobertovko, češ, da naj jo spravi v kaščo, ki je nasproti hiše. Ker se Ivan ni takoj vrnil, je šel oče gledat, kaj je s sinom, da ne pride k zajtrku, a je v svoje grozno presenečenje našel 18 let starega sina Ivana na tleh s prestreljenim srcem. Kako se je nesreča zgodila, je nejasno. Pokojni Ivan ni znal ravhati s puško in gotovo ni vedel, da je bila nabita. Najbrž si jo je ogledoval in je pri tem ravnal tako nesrečno, da ga je krogla zadela v srce. Mor da se je spotaknil ob pragu in padel tako, da se je puška sprožila. Pokojnik je bil priden in priljubljen mladenič in edina opora očetu invalidu. Pogreb nesrečnega fanta je bil v nedeljo popoldne pri Sv. Marku. Hudo prizadeti rodbini iskreno sožalje!

* Zaradi nesrečne ljubezni pod vlak. Pred dnevi se je pripeljal z vlakom na Grosuplje 24 letni mehanik Tone Glavan iz Zapotoka pod Kureškico, uslužben na ljubljanskem letališču. Ko se je začel vlak pomikati, se je nesrečni mladenič pognal pod njegova kolesa, ki so mu glavo skoro čisto odrezala. Bil je seveda na mestu mrtve. O tragičnem dogodku obveščeno grosupeljsko orožništvo je prišlo na kraj tragedije in ugotovilo samomorilčevu identiteto. Iz poslovnih pism, ki so ga dobili pri njem, je razvidno, da je šel v smrt zaradi nesrečne ljubezni, ker so mu starši, ki imajo v Zapotoku lepo posestvo, branili vzeti dekle, katero si je izbral. V pismu je tudi doletel, da se njegovih 12.800 Din porabi za prevoz trupla v Zapotok, pogreb in nagrobni spomenik. Pokojni mladenič je bil splošno priljubljen.

Ime, ki jamči
za najboljšo kakovost

ELIDA MILA

ELIDA MILO *Favorit*
že deset let ljubljene vsake
lepe žene

ljen, kar je pokar tudi njegova zadnja pot. Bodi mu blag spomin!

* Naplavljen truplo. Blizu Spuhelja je neki potok naplavlil truplo okoli 20 let starega madeniča. Orožniki niso pri preiskavi trupla našli nobenih listin, ki bi po njih lahko ugotovili neznančevu ime. Pač pa so pri mrtvecu dobili robec s črkama A. R.

* Strela je zažgala. V Silovi je udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika Martina Voha in ga upepeli.

* Smrt na železniškem prehodu v Medlogu. Te dni se je vračal 39 letni rudar in posestnik Mihael Horjak iz Laškega, ki je bil delil in lepil po Savinjski dolini letake za prireditev gasilske čete v Laškem, s kolesom iz Petrovč proti Celju. Ko je prispel do nezavarovanega železniškega prehoda v Medlogu, kjer se je zgodila pred leti znana avtobusna nesreča in kjer je bilo tudi že mnogo drugih nesreč, je privozi iz Petrovč večerni osebni vlak. Strojvodja je opazil kolesarja in dal tri svarilna znamenja. Ker pa je kolesar vkljub temu nadaljeval vožnjo proti prehodu, je začel strojvodja zavirati vlak, a ni mogel več preprečiti nesreče. Ko je Horjak vozil čez progo, ga je v zadnjem trenutku zadel odbijač stroja in ga odbil kake štiri metre daleč. Odbijač je Horjaku na treh mestih preklal lobanjo in mu prizadejal hude notrane poškodbe. Horjak je bil prepeljan v celjsko bolnišnico, kjer je umrl.

* Tri smrtna žrtve nevihte na Hrvatskem. V nedavni noči je divjala strašna nevihta nad južnim delom Zagorja in nad Zagrebom samim. V Zagrebu so morali ponovno nastopiti

gasilci, ker je voda ponekod vdira v kletne stanovanja. V Donji Bistri je nenadno naraščala voda tamošnjega potoka odnesla mlina Petra Severja. V hiši, ki se je prav tako zrušila, so spali mlinar Sever in njegovi dve hčerki Jana in Kata. Vsi trije so utonili. Razen tega so narasli potoki odnesli še devet drugih mlinov po raznih zagorskih vaseh.

* Mrtvec v jarku. V obcestnem jarku pri Vurmatu so našli mrtvega moškega, starega 45 do 50 let. Po zdravniških ugotovitvah in značaju poškodb je možno domnevati, da je postal mrtvec žrtev prometne nesreče in da ga je povozil neki avto, ki ga zdaj iščejo. Na nekem travniku v bližini so našli orožniški štir krave, ki jih je ponesrečenec, po poklicu očrtno gonjač, gnal iz Maribora proti Dravogradu.

* Otrok je utonil v Savi. V Smledniku se je pripetila huda nesreča. V družbi drugih otrok se je igral pod znanim Pengavovim mlinom mlinarjev sinček Ivan Zupan. Otrok je zlezal čez polzko desko, položeno preko struge, na drugi strani pa mu je spodrsnilo, da je padel v Savo in utonil.

* Pod vlak v smrt. Tik pred železniško postajo v Bistrici pri Limbušu je skočil pod vlak 42 letni železniški delavec Avgust Robnik, ki je stanoval v Bezeni pri Rušah. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano. Zapušča ženo in dva nepreskrbljena otroka.

* Požar. Na Turškem vrhu pri Sv. Urbanu je te dni ogenj uničil posestniku Muršcu Jakobu hišo in gospodarsko poslopje. Zgorelo je tudi pet prašičev in tri krave.

Arthur Conan Doyle:

Naščevalci iz Indije

Prvo poglavje

Jaz, John West, slušatelj prava na vseučilišču sv. Andreja v Edinburgu, hočem v nastopnih vrstah čim krajše opisati resnično zgodbo, ne da bi skušal umetno povečati njen učinek. Tako bodo tudi vsi drugi, ki razen mene poznajo te čudne dogodke, lahko soglašali z mojim pisanjem, ne da bi mogli reči, da sem se odmaknil le za las od resnice. Svoji zgodbi bom dodal še notarsko overovljene izpovedi Israhela Stakesa, nekdanjega kočijaža dvorca Cloombra, in gospoda Johna Easterlinga iz Edinburga, zdaj zdravnika v Stanvaerju v wigtownski grofiji, in izvleček iz dnevnika generalnega majorja Johna Heatherstoneja. Ta izvleček se nanaša na dogodke, ki so se pripetili proti koncu prve afganske vojne jeseni leta 1841. V izvlečku bosta natančneje opisani bitka v Teradskem prehodu in smrt nekega Gulaba Šaha. Razen tega se moj opis opira na izpovedi prič, ki so poblize občevale z generalnim majorjem Heatherstonejem.

Moj oče John West je bil znan učenjak, ki se je pečal z vzhodnim jeziki in njih književnostjo. Njegova beseda je imela veliko težavo pri angleških in drugih evropskih strokovnjakih te vrste.

Izprva se je bil posvetil pravu, toda njegove učenjske težnje so ga tako zaposlevale, da mu je ostalo le malo časa za njegovo prakso. Kadar so ga stranke iskale v pisarni, ga navadno niso našle. Pač pa so ga lahko dobile zakopanega med prašnimi papirji v odvetniški knjižnici ali pa v Modroslovskem zavodu, kjer ga je tisoče let stari Manujev zakonik mnogo bolj zanimal kakor zapleteno škotsko pravo devetnajstega stoletja.

Zato ni bilo čudno, da se je njegovo premoženje v času, ko je bil dosegel višek svoje slave, skrčilo na nič. Ker takrat še ni bilo profesorskega mesta za sanskritski jezik na Škotskem in je bilo povpraševanje po izdelkih njegove duševne delovnosti zelo majhno, bi se najbrž bila morala naša družina umakniti v zatišje, kjer bi nam modri izreki vzhodnih mož nadomeščali hrano. Toda spričo nepričakovane dobrobrčnosti očetovega polbrata Viljema Farintosha, veleposestnika v Branksomeju, smo bili iznenada rešeni vseh skrbi.

Farintosh je bil lastnik velikega graščinskega posestva, katerega donosnost žal ni bila v pravem razmerju z njegovo ogromno razsežnostjo. To posestvo je bilo nedvomno najbolj pusti in dolgočasni del izredno puste in dolgočasne pokrajine. Ker Farintosh kot zakrknjen samec ni imel velikih izdatkov, je

lahko s prodajanjem posebne vrste tovrstnih konj, ki jih je gojil na razsežnih pašnikih, in z najemnino za posamezna kmetijska gospodarstva stanu primerno živel in še lahko nalagal denar v banko.

Dokler smo še bili kolikor toliko premožni, smo imeli s svojimi sorodniki le malo stikov. Toda zdaj, ko smo bili pri koncu, je prišlo njegovo pismo kakor božje razodetje. V pismu nam je zagotavljal svoje prijateljstvo in, kar je znatno važnejše, svojo pomoč. Izvedeli smo, da so bila Viljemova pljuča že dalje časa načeta in da mu je doktor Easterling, že imenovani zdravnik v Stanvaerju, odločno svetoval, naj svojo kratko življenjsko dobo, ki mu je morda še odmerjena, prebije v topljšem podnežju. Zato se je odločil odpotovati na italijanski jug in je zaprosil mojega očeta, naj se za časa njegove odsotnosti poriga za posestvo. Kot oskrbniku mu je ponudil plačo, ki nam je vzela vse skrbi za vsakdanji kruh.

Skoraj mi ni treba reči, da se nismo dolgo pomišljali in smo prijazno ponudbo takoj sprejeli. Moj oče je odpotoval še tisti večer v Wigtown, med tem ko sva ma moja sestra Esther in jaz — moja mati je bila že pred leti umrla — sledila nekaj dni pozneje z dvema preprostima vrečama, polnima učenihi knjig in raznih hišnih potrebščin.

Drugo poglavje

Angleški veleposestnik bi pri pogledu na našo novo domačijo Branksome gotovo vihal nos. Toda nam se je zdela kakor palača v nasprotju z zatočnimi, tesnimi sobami, v katerih smo dotlej prebivali. Poslopje je bilo obširno

* Drava kroča svoje žrtve. Pri Vuhredu je naplavila Drava že skoro popolnoma razkrojeno moško truplo, ki je bilo v vodi najmanj mesec dni. Na levi roki manjka neznanou prstanec. Utopljenec je po videzu kmečkega stanu in 45 do 50 let star. Na truplu se niso opazili nikakršni znaki nasilja. Neznanec je šel ali prostovoljno v smrt ali pa je postal žrtev nesreče.

* Silna nevihta nad Celjem. Te dni je prihrumela nad celjsko kotlino silna nevihta, med katero je večkrat tresčilo. Strela je vžgala kar na štirih krajih, a v Žalcu je neurje zahtevalo tudi človeško žrtev. Najprej je v Loznici tresčilo v kozolec posetnika Lipovša, kjer je bilo nakopičenega precej sena, a pod kozolcem je bilo spravljeno orodje. Na pomoč so prišli gasilci iz Celja, Babnega in Levca, ki so preprečili, da se ogenj ni razširil na sosedna poslopja. Druga strela je zažgala vojaško skladišče na Spodnji Hudinji, lasti G. Caterja. V skladišču so bile velike zaloge sena in ovsu. Na kraj požara so prišli gasilci iz Gaberja, Celja, Škofje vasi, Teharjev in Trnovelj, ki so ogenj omejili. Strela je omamila tudi vojak, ki je stal pred skladiščem na straži. Vojaka so spravili na varno in mu z metnim dihanjem rešili življenje. Strela je zažgala tudi neko gospodarsko poslopje v Pročinski vasi pri Štorah in neko poslopje v okolici Dramelj. Gorelo je pa tudi v Svetinji, Dol. žah na Konjskem in v Šmartnem v Rožni dolini.

* Smrtna nesreča mladega voznika. V P. panovi jami ob Vilharjevi cesti v Ljubljani se je pripetila huda nesreča. 22-letni Ivan Hujan iz Most, ki je uslužben pri posestniku Pircu na Ambroževem trgu, je vozil gnoj iz jame. Vozna pot je precej nagnjena. Stopal je ob levi strani voza, ki sta ga konja le s težavo vlekla na cesto. Nenadno se je voz nevarno nagnil in že v naslednjem trenutku zvrnil na nesrečnega Hujana. Fant je padel vznak in pod težo naloženega voza se mu je zdrobila lobanja. Bil je takoj mrtev.

* Strela je zažgala veliko gospodarsko poslopje. Nedavno je v zagorskem okolišu divjalo neurje. Med neurjem je strela zažgala velik kozolec-dvojniki posestnika Martina Grašičarja v malem naselju Napušču, občina St. Jurij pod Kumom. Ko je tresčilo, sta spala na kozolcu posestnikov sin in hlapec. Komaj sta se rešila iz gorečega kozolca ter zbudila domače. Ogenj se je naglo razširil tudi na kaščo, drvarnico in hleve. Deset glav živine in šest svinj so srečno rešili iz hlevov,

z velikim gospodarskim poslopjem vred pa so zgoreli žito, orodje in vozovi. Sosedje in prebivalci ostalih vasi so požrtvovalno gasili prihiteli pa so na pomoč tudi gasilci. Posestniku Grašičarju je ostala nepoškodovana z opeko krita hiša. Mož je imel v vsem okolišju največje in najlepše gospodarsko poslopje. Zavarovan pa je bil le za 8000 Din.

* Milijonska škoda zaradi nevihte. Pred dnevi je Slovenske gorice obiskala huda nevihta s silnim viharjem. Zalostna je slika, ki se nudi povsod po vinorodnih Slovenskih goricah, posebno pa še po severnem njihovem delu. Mnogo škode je neurje napravilo po sadovnjakih. Ni pretirano, če trdimo, da gre škoda v milijone. Česplje so letos obetale precej obilen sad. Zaradi zadnjega neurja pa je uničena polovica njihovega pridelka. Ta vihar pa ni uničil samo letošnjega pridelka, ampak se bodo žalostne posledice kazale še nekaj let. Polomljenega in s koreninami izruvanega je namreč mnogo drevja. Najobčutnejše so prizadeti kraji od Gornje Radgone proti zahodu. Pomoč je nujno potrebna.

* Smrtna žrtev strele. Te dni je nad Žalcem nastala huda nevihta, ki je na polju zalotila več koscev, ki so spravljali seno na voz. Med njimi je bil tudi hlapec Josip Obreza, star okrog 30 let. Nenadno pa je tresčilo v voz, in ubilo Obrezo, vse druge, ki so stali okrog voza je strela le omamila. V trenutku se je vnelo tudi seno, a silni naliv je ogenj kmalu pogasil. Obrezo so skušali z umetnim dihanjem obuditi k življenju, toda ves trud je bil zaman.

* Strašen poskus samomora. V kaznilnici Karlau na Štajerskem je zaprt 42-letni Josip Likavec, pristojen v Jugoslavijo. Mož je zaradi raznih grehov obsojen na dosmrtno ječo in sedi že pet let. Že sedemkrat si je hotel končati življenje in se večkrat strašno pohabil. Tako si je nedavno v zaporu odrezal obe ušesi in se z glavo zaletel v zid, da je dobil globoko rano. Nekoč si je tudi prerezal žile na obeh nogah. Pred meseci je Likavec pogoltnil dve spiralni peresi, kos žice in kroglico stanjola. Zdaj je dobil hude bolečine in motnje v želodcu in morali so ga prepeljati v bolnišnico v Gradcu, kjer so ga operirali. Operacija se je posrečila in je Likavec že izven nevarnosti.

* Huda prometna nesreča. Na Celovški cesti v Ljubljani se je pripetila huda prometna nesreča, katere žrtev je postal 32-letni šofer poštne direkcije France Avbelj. Avbelj se je

vozil s kolesom iz Šiške proti mestu, ko je prihitel iz mesta tramvaj. Na voznikovo zvonjenje se je hotel tramvaj izogniti, pa mu je kolo zašlo v tračnico, da je padel naravnost pod voz. Tramvaj mu je kolo razbil na kose, njegova samega pa z močnim sunkom vrge proti sredi ceste. Mestni reševalci so ga prepeljali v bolnišnico, kjer je umrl.

* Vlóm v župno cerkev v Kranjski gori. V noči na petek je neznan tat vlómil v župno cerkev v Kranjski gori. S ponarejenim ključem je odprl tabernakelj, prenesel monstranco in ciborij z Rešnjim telesom v župnikovo spovednico in odkril ciborij. Pri monstranci je odlomil en žarek na vrhu. Ko pa je videl, da ni dosti vrednosti, je vse pustil. Potem pa se je spravil na krstni kamen, ga z vetrihom odprl, vzel ven posodo s svetim oljem, ji odlomil pozlačen križ ter jo hkratu s konglico z vodo za umivanje rok postavil na stopnico pred stranski oltar. Nato je vdrl s konglico z vodo za umivanje rok postavil odvezl vsem krstam pokrove in potegnil iz ene rožni venec, ker je mislil, da je zlatnina. Nazadnje je pa še vlómil v oba nabiralnika. V enem ni bilo nič denarja, v drugem morda 30 dinarjev. Odnesele je le obhajilno pateno, tako da je vse škode okrog 250 dinarjev. Najbrž je prišel zvečer v cerkev, preden mo.

* Obsodba zaradi uboja. Na Oriem se je pretekli mesec dogodil uboj, katerega žrtev je postal posestnik Pajk. Mladí fant Rojc je prišel v gostilno na Oriem. Tam je prisedel k posestniku Pajku. Sprva sta se mirno pogovarjala. Pozneje zunaj na cesti pa je nastal prepir. Pajk je za bežečim Rojcem vrge poleno. Rojc pa se je obrnil in stopil proti Pajku, ki je držal že drugo poleno, vzel v roko velik kol in zamahnil z njim po Pajkovi glavi, ki se je nezavesten zgrudil na tla in kmalu nato umrl. Rojc se je pred ljubljanskim senatom zagovarjal s silobranom. Sodišče pa se je postavilo na stališče, da to ni bil silobran in je obsodilo Rojca na osem mesecev strogega zapora z upoštevanjem njegove razburjenosti in neoporečnosti.

* Aretacija nevarnega vlomilca. Strigovskim orožnikom se je posrečilo pred dnevi aretirati cigana Pribislavca v okolici Čakovca, ki je bil obsojen na pet let robije in je iz kaznilnice po odsluženih treh letih pobegnil ter je nadaljeval svoje vlome po Medmurju. Zdaj so ga spet spravili na varno.

in nizko. Imelo je z rdečo opeko prekrito streho in nešteto sob z zakajenimi stropi in hrastovimi oboji. Pred hišo je bila livada, obdana s tankimi brezami, ki jih je v razvoju ovirala neprestana slana rosa; pihal jo je vanje ledeni severozapadni veter z morja.

Zdaj je stalo k posestvu spadajoče naselje Branksome-Bere — največ ducat majhnih domačij, v katerih so stanovali ubogi ribiči, ki so gledali v graščinskem posestniku svojega naravnega zaščitnika. Na zapadu sta se razprostirali široko rumeno obrežje in Irsko morje, v vse druge smeri pa so se širila nepregledna močvirja, grozotno samotna, sivo-zelena v ospredju in škrlatna v daljavi. Pusto in samotno je bilo tu na obrežju. Dolge noči si lahko potoval, ne da bi videl kakršno koli živo bitje razen belih galebov s težkimi perotmi, ki so klicali drug drugega z kričavi in žalostnimi glasovi.

Če si se nekoliko oddaljil od Branksomeja, je bil edino znamenje, da so tu prebivali ljudje, beli stolp dvorca Cloombra, ki je gledal nad smrek in mecesnov kakor spomenik na grobu orjaka.

Neki bogat čudak iz Glasgowa, sovražnik ljudi, si je bil zgradil to veliko hišo, toda v času našega prihoda je že dolga leta stala prazna in je s svojimi zidovi, načrtimi od zoba časa, in s praznimi, temnimi okni gledala pošastno proti položnemu nabrežju. Zdaj ko je bila prazna in je nihče ni uporabljal, je služila samo še ribičem za znamenje, da so lahko z morja našli skozi nevarne pečine pot k obrežju, če so videli dimnik naše hiše in beli cloombrski stolp v eni črti.

Na ta divji kos matere zemlje nas je bila

posadila usoda. Toda samotnost kraja nas ni prav nič plašila. Nasprotno, po mrzličnem nemiru v velikem mestu in težavnem prizadevanju, kako bi z majhnimi dohodki živeli stanu primerno, sta nam bila blaženi mir na razsežnih pašnikih in zdravi, krepeči morski zrak nad vse dobro došla.

Tu vsaj nismo imeli nadležno radovednih in klepetavih sosedov. Z zapravljivčkom in dvema konjema, ki nam jih je bil gospodar zapustil, sva se moj oče in jaz vsak dan vozila po posestvu in opravljala vsakovrstne posle, ki so dolžnost oskrbnika. Naša dobro srčna Esther je vodila gospodinjstvo in s svojo brezskrbno mladostjo razveseljevala mračno, staro hišo.

Tako je potekel čas mirno in enolično, dokler se nepričakovano ni zgodilo nekaj, kar je tako rekoč napovedalo skrivnostne dogodke. In to je jedro moje povesti.

Moja navada je bila, da sem se vsak večer popeljal z gospodarjevimi čolnom na mirno morje in ujel nekaj rib za našo skromno večerjo. Nekega večera se je peljala z menoj v čolnu moja sestra. Sedela je s svojo knjigo na krmu, jaz pa sem držal trnek v morju.

Solnce je že zašlo za robatim irskim obrežjem, a rdeči oblaki so še kazali njegovo poživljalost. Vsa voda je bila, kakor daleč je segel moj pogled, obrobjena z ognjenimi škrlatnimi pasovi. Očaran sem vstal, da bi občudoval ta veličastni, tako stari in vendar tako večno novi prizor. Tedaj pa me je sestra pocukala za rokav ter plašno vzkliknila:

»John, ali vidiš luč v stolpu cloombrskega dvorca?»

Naglo sem se obrnil in presenečeno pogle-

dal proti belemu stolpu, ki se je dvigal visoko iznad drevja. Opazil sem za enim izmed oken odsev luči, ki je hitro izginila in po kratkem času spet zasvetila v višjem nadstropju. Tam je plapolala nekaj časa, ponovno izginila in se pojavila potem po vrsti v obeh spodnjih nadstropjih, dokler je niso drevesa skrila najinim očem. Najbrž se je bil nekdo s svetilko ali svečo povzpел po stopnicah v stolp in se potem spet vrnil v spodnje prostore.

»Kdo, za božjo voljo, bi utegnil biti?« sem vzkliknil bolj samemu sebi kakor Estheri. Na njenem presenečenem obrazu sem videl, da se ji je zdel dogodek prav tako skrivnosten kakor meni. »Morda si je nekaj ljudi iz Branksomeja hotelo spet enkrat ogledati staro škato!«

Moja sestra je zmajala z glavo.

»Nihče izmed njih se ne bi upal približati poslopju niti na dvajset korakov,« je rekla. »Razen tega pa ima oskrbnik v Wigtownu ključ, tako da naši ljudje ne morejo v zgradbo, če so še tako radovedni.«

Ko sem pomislil na težka vežna vrata in na močne oknice, ki so varovale Cloombra pred radovednimi vsiljivci, sem moral priznati pravilnost njene pripombe. Vsiljivec bi moral torej ali nasilno vdreti v poslopje ali pa si na kakšen način priskrbeti ključ. Skrivnostna zadeva me je mikala in zavesl sem kolikor mogoče hitro proti obrežju, da bi sam videl nočnega gosta in poskusil, če mogoče, dognati njegove namere.

Svojo sestro sem pustil v Branksomeju in poiskal starega mornarja Setha Jamesona, ki je bil nekoč služil na vojni ladji in je bil

* **Tajno komunistično društvo so odkrili v Slovenjgradu.** Orožniki so prijeli v Slovenjgradu deset oseb, ki so pri njih našli večje množine komunističnih knjižic in razna pisma, ki so jih pisali člani te organizacije z Dubaja. Zanimivo je, kako je prišlo do odkritja. Neki fant je zapustil svoje deklet. Prevarano dekle pa je šlo k orožnikom in fanta prijavilo zaradi tajnega komunističnega rovarjenja.

* **Dober plen kamniških financarjev.** V dolini Črne, občina Kamniška Bistrica, sta te dni finančna podpreglednika Grč Ivan in Simončič Andrej izvolila večjo množino saharina, kreslinih kamenčkov in vžigalnikov.

* **S sekuro nad brata.** V Račah pri Mariboru se je pripetil dogodek, ki kaže vso žalostno preužitkarstvo. V bolnišnico so prepeljali s prebito lobanjo in nezavestnega preužitkarja Henrika Lipnika. Lastna sestra, 37-letna posestnica Elizabeta Drevenškova mu je s sekuro prizadejala smrtno nevarne poškodbe. Ob smrti staršev l. 1933, je Elizabeta Drevenškova prevzela obvezno skrb za brata Henrika in sestro Alojzijo. Oba sta slabotna. Življenje pri Lipnikovih je bilo žalostno. Olajšavo je našla Elizabeta ob poroki z Ivanom Drevenškom. V začetku sta dobro gospodarila, toda kmalu je Ivan Drevenšek začel pijančevati, zlezel je v dolgove in je nazadnje še sam zažgal hišo, da bi prišel do denarja. Toda pri požigu so ga zasačili in obsojen je bil na dve leti robije. Kazeň je odsedel letos v februarju, pa si ni upal k ženi, ampak je rajši šel k svojim staršem v Šikole, ker mu je svak Henrik Lipnik grozil, da ga bo ubil, če pride domov. Nevzdržno stanje pri Drevenškovih je doseglo svoj vrhunec, ko so v nedeljo zvečer pri Drevenškovih večerjali. Sprožil se je prepir, Henrik je vrgel večerjo na tla, pograbil sestro in jo butal ob zid. Elizabeti se je posrečilo, da je pobegnila od hiše in se skrila v nekem grmovju, kjer je prebivala vso noč. Brat Henrik pa je doma s sekuro razbil vse pohištvo in okna, nato pa se je vlegel spat in mirno zaspal. Druga dne pa se je Drevenškova splazila v hišo. Mislila je, kakor sama zatrjuje, da je brat šel in da se lahko mirno vrne v hišo. Ko pa ga je zagledala v postelji, je zgrabila sekuro, s katero je brat Henrik ponoči razbil vse pohištvo, in zamahnila z ostrino proti bratovi glavi. Brat Henrik se je dvignil in bežal, pred hišo pa se je zgrudil.

morda med najmočnejšimi možmi na vasi. Z njim sem šel preko močvirja tja k dvorcu.

Ko sva se Cloombu približala in sem moral izdati svojo namero, je mož začel delati čedalje manjše korake, dokler ni naposled čisto obstal.

»S tole hišo ni vse v redu,« je važno rekel. »Lastnik se ji sam upa približati komaj na dobro miljo.«

»Ze prav. Toda tam je nekdo, ki se menda prav nič ne boji strahov,« sem odvrnil in mahnil z roko proti velikemu belemu poslopju, ki se nama je prav tedaj pokazalo iz megle.

Luč, ki sem jo bil opazoval z morja, se je premikala sem in tja za odprtimi spodnjimi okni. Druga, slabša luč je sledila prvi v razdalji nekaj korakov. Očitno sta dve osebi, ena s svetilko, druga pa s svečo, skrbno pregledovali notranjost hiše.

»Kar te ne peče, ne pijaj,« je trdovratno vztrajal Jameson, ne da bi se bil ganil s prostora. »Kaj me briga, če se hoče kakšen duh vgnezditi v Cloombu! S strahovi ne bi rad zibal česeni!«

»Za vruga,« sem vzdiknil. »Saj menda ne verjamete, da bi se mogel duh pripeljati semkaj s kočijo? Kakšni pa sta luči tam na koncu drevoreda?«

»Nedvomno vozni svetilki!« je odgovoril moj spremljevalec in vlašano zadihal. »Stopa tja!«

Čisto se je že stemnilo. S težavo sva stopala čez močvirje in dospela naposled na deželno cesto, držečo proti Wigtownu. Tu sta dva visoka kamnita stebra označevala začelo

* **Ker je zbežal čez mejo.** Pred goriškimi sodiščem se je pred dnevi vršila obravnava proti 26-letnemu Josipu Rupniku iz Idrije. Fant je pred dvema letoma zbežal čez mejo baže zato, da bi mu ne bilo treba v Abesinijo. Pred meseci se je spet vrnil domov, pa je bil aretiran in izročen sodišču. Obsojen je bil na tri leta robije in 30.000 lir globe.

* **Na meji sta bila aretirana v Juljski krajini** 21 letni Anton Pavlica iz Kopra in 27-letni Ivan Sikočir iz Zatočina, ker sta nameravala zbežati čez mejo. Oddali so ju v zaporo goriškega sodišča.

* **Nesreča ali zločin.** Nedavno so našli v Verneku pri Kresnicah v Savi truplo neznanega moškega. Na podlagi časopisnih poročil je zasumila ga. Fani Koželjeva iz Kamnika, da je najdeni utopljenec morda njen mož, ki so ga že dalje časa pogrešali. Koželjeva je takoj prihitela v Vernek. Truplo pa so medtem že pokopali. Koželjeva je nato zaprosila za izkop. Ogled gozderjev, ki jih je imel utopljenec na nogah in koščki obleke, ki so jih shranili litijski orožniki, so Koželjevo uverili, da je utopljenec njen mož. Pokojni Koželj Ivan je bil uslužben pri vinski tvrdki Fürst iz Ptuj. Bil je njen trgovski potnik in je obiskoval stranke vsepovsod. V začetku marca je šel z doma. Poslednjič se je oglasil v začetku aprila iz Smlednika pod Šmarno goro. Od takrat je zmanjkala za njim vsaka sled, dokler niso našli njegovega trupla v Verneku v Savi. Ali se je primerila Koželju nesreča, ali je postal žrtev nepojasnjenega zločina, je seveda uganka.

* **Pokol med vročerkvni fanti.** Predzadnjo nedeljo zvečer je prišlo med mladimi fanti iz raznih vasi v okolici Velike Loke do pretepa in pokola, katerega žrtev je postal 27 letni hlapec Vrhovšek Franc, zaposlen pri Ovnikovi Ani v Prapročah. Vrhovšek je dobil dve večji rani z nožem v hrbet in eno rano na vratu. Poškodovanca so odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Pretepači pridejo pred sodnike.

* **Tolovaj France Rokavec spet straši po ljubljanski okolici.** Nevarni potepin France Rokavec se je pred dnevi napotil na Štajersko, kjer je pri Sv. Lovrencu ukradel s svojim pajdašem Karlom Mramorjem Janezu Komutu 8700 Din. Mramorja so orožniki prijeli, Rokavcu pa se je spet posrečilo pobegniti. Zatekel se je nekam v ljubljansko okolico. Čeprav je imel denar, mu tatinska žilica ni dala miru in se je oni dan naenkrat pojavil v hiši

tek cloombrskega drevoreda. Velik lovski voz je stal pred vhodom.

»Ze vem,« je menil Jameson, ko si je natančneje ogledal vozilo. »Ta voz dobro poznam. Last je gospoda MacNeila, oskrbnika iz Wigtowna, ki ima ključ.«

»Potem pa lahko z njim govoriva, ker sva že tukaj. Če se ne motim, pravkar prihaja.«

Ko sem govoril zadnje besede, sva slišala, kako je nekdo zaloputnil vrata. Nekaj minut nato sta prišla skozi temo proti nama dva moža, eden oglat in dolg, druga pa kratek in stitjen. Pogovarjala sta se s takó vne- mo, da sta naju zapazila šele, ko sta bila tik pred nama.

»Dober večer, gospod MacNeil,« sem pozdravil oskrbnika, ki sem ga površno poznal. Mali mož se je obrnil proti meni, njegov spremljevalec pa je plašno odskočil. Videti je bil ves razburjen.

»Kaj pomeni to, gospod MacNeil?« je izdaval iz grla s pridušenim glasom. »Ali je to vaša obljuba? Kaj je to?«

»Le mirno, gospod general, le mirno!« je odgovoril debeli, mali oskrbnik, kakor bi bil govoril majhnemu otroku. To je samo mladi gospod West iz Branksomeja. Sicer mi ni prav razumljivo, zakaj je nocoj tukaj. Ker pa boste z Westovimi sosedi, dovolite, da porabim priložnost in važu seznanim: Gospod West — gospod general Heathestone. Gospod general je bodoči najemnik cloombrskega dvorca.«

Dal sem generalu roko, ki jo je oklevaje prijel.

»Semkaj sem prišel,« sem pojasnil, »ker sem videl luč za okni in se bal, da morda v

Vzgoji svojega otroka tako, da zjutraj zlasti pa zvečer čisti zobe!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Viktorja Stefančiča v Rudniku, kjer je ukradel nekaj ženske in moške obleke, dva zlata poročna prstana, zlato damsko verižico z obeskom, par zlatih uhanov, tri zaponke in brivce. Osumljen je tudi vloma v cerkev Sv. Lenarta v Sostrem, kjer je odprl nabiralnike, nato pa porezal pri zvonu vrvi in napravil s tem precej škode. Zasedovani tolovaj je po rodu iz Šnavra, občina Dobrnič na Dolenjskem. Rokavec je velike postave, podolgovatega obraza, potlačenega navzgor zavihanega nosu in slabih zob. Oblečen je po navadi dokaj čedno. Navadno se vozi s kolesom. Rokavec je vedno oborožen s samokresom.

* **Žrtev pretepa.** V Ruperčah v Slov. goricah je padel kot žrtev pretepa prekupevalec z živino Josip Prunko. V neki tamošnji gostilni so se fantje sporekli in spopadli. V bojnem metežu je obležal Prunko, in kmalu zatem izdihnil. Orožniki od Sv. Marjete pri Pesnici so aretirali nekega delavca, ki je osumljen, da je zabodel Prunka.

* **Denar so ukradli.** V Strigovi so se neznani zlikovci vtihotapili v stanovanje posestnika Antona Horvata in mu odnesli 3600 Din.

Cloombu ni vse v redu. Veseli me zdaj, da sem prišel in se pri tej priložnosti seznanil z vami, gospod general.«

Med tem ko sem govoril, sem opazil, da me je novi prebivalec cloombrskega dvorca natančno motril. Ko sem umolknil, je general stegnil svojo dolgo, tresočo se roko in obrnil vozno svetilko tako, da mi je osvetlila obraz.

»Za božjo voljo, gospod MacNeil,« je kriknil general, »dečko je rjav kakor čokolada? Ta vendar ni Anglež. Ali ste Anglež, gospod?«

»Rojen škot sem,« sem odgovoril. Samo velika razburjenost novega prijatelja me je ovirala, da nisem planil v smeh.

»Torej škot?« je rekel očitno olajšano. »No, Anglež in škot sta danes eno in isto. Ne smete mi zameriti, gospod West. Strašno slabe živce imam. Najprej, MacNeil, v eni uri morava biti v Wigtownu. Lahko noč, gospod, lahko noč!«

Oba sta skočila na voz, oskrbnik je počil z bičem in voz je oddrdral v temo, metaž na obe strani bleščeče se svetlobne stožce.

»Kaj mislite o našem novem sosedu, Jameson?« sem vprašal, da bi prekinil dolgo molčanje.

»Zdi se mi, gospod West, da ima res zelo slabe živce... Morda ima slabo vest...«

»Prej slaba jetra,« sem odvrnil. »Videti mu je, da je njegovo zdravje zelo na koncu. Sicer pa postaja hladno, dragi Jameson, in čas je, da se vrneva domov!«

Voščil sem svojemu spremljevalcu lahko noč in odkorakal proti Branksomeju, odkoder me je že od daleč vabila gostoljubna luč stanovanjske sobe.

(Dalje)

* Zagonetno otroško trupelce na pokopališču. Ko je mestni tržni nadzornik v Celju g. Jakob Poznič v nedeljo obiskal na mestnem pokopališču grob, v katerem počiva njegov sin, je opazil, da je cvetje, ki rase na grobu, razrvano in da je zemlja pod cvetjem zrahljana. G. Poznič je nekoliko odgnil prst in našel pod tanko plastjo v raztrgan predpasnik zavito trupelce okrog 10 dni starega dečka. Trupelce je bilo že v razkroju. Vse kaže, da je bil otrok umorjen. Uvedena je preiskava.

* Nevaren prijatelj tuje lastnine pod ključem. Nedavno je policijski stražnik na Glavnem trgu v Celju aretiriral 32 letnega krojaškega pomočnika Franca K. iz Boštanj ob Savi zaradi splošne sumljivosti in ga odvedel na policijsko stražnico. Kmalu nato sta prišla na stražnico brata Franc in Mihael Vrečar od Sv. Lovrenca pod Prožinom in prijavila, da je nekdo vlomil v njuno stanovanje in ukradel Francu Vrečarju novo obleko, nekaj perila, zlat prstan in 400 Din, bratu Mihaelu novo obleko, klobuk, nekaj perila in zapestno uro, v isti hiši stanujoči Jožefi Guzejevi pa možko žepno uro, brčve in nekaj drugih predmetov. Vlom so osumili aretirane Franca K. Fran Vrečar je tudi takoj ugotovil, da ima aretiranec na sebi njegovo obleko in perilo. Aretirani je po daljšem oklevanju priznal vlom.

* Na Madžarskem kradli, pri nas obsojeni. V Sombolki vasi na Madžarskem je bil februarja izvršen v tamošnje zadrugo drizen vlom, pri katerem je tatovom padlo v roke razno blago in gotovina 100 pengov. Sledovi so držali preko meje v neko obmejno vas, kjer so naši orožniki aretirali tri cigane. Vsi trije ciganji so bili zdaj pred mariborskimi sodniki obsojeni: 32 letni Štefan Horvat na eno leto in osem mesecev robije, 33 letni Ivan Hahn na eno leto in osem mesecev robije, 28 letni Ivan Baranja pa na osem mesecev strogega zapor.

* Za ukradeno obleko eno leto robije. Mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča je obsodil 26 letnega brezposelnega rudarja Valentina Grilca na leto dni robije in na dveletno izgubo častnih pravic, ker je v Spodnji gorici ukradel posestniku Ivanu Majerju obleko.

* Stric in nečak sta vlomila. Na Petrovo se je vršil v Gornji Radgoni sejem in oko postave je v sejmski gneči opazilo moškega, ki se je v družbi z nekim dečkom obnašal zelo sumljivo. Kupoval je razne dobrote in razsipaval denar. Orožniška patrulja ga je pozvala s seboj na postajo in mu tam izprašala vest. Izkazalo se je, da gre za 24 letnega brezposelnega brivskega pomočnika Antona iz Grabonoškega vrha, ki je v družbi s svojim 13 letnim nečakom Janezkom na nepošten način pridobil denar zapravljaj. Janezek je izpovedal, da je šel prejšnji dan s svojim stricem k sosedu Čehu Janezu na Grabonoškem vrhu po vodo. Ko sta opazila, da ni bilo pri Čehovih nikogar doma, sta hitro skovala načrt, da pogledata v hišo. Janezek je vedel, kam shranjujejo Čehovi ključ, pa ga je poiskal in odklenil vrata. Stric je med tem stal na straži pred hišo. Janezek je hitro vse prebrskal in odnesel 330 Din gotovine, ki jo je izročil stricu. Za izvršeno tatvino je stric nagradil Janezka s srajco, za katero je plačal 22 Din. Razen tega ga je vodil okrog po gostilnah in skupno z njim zapravljaj denar. Pri preiskavi so našli orožniki pri Antonu le še 115 Din gotovine. Anton se je izgovarjal, češ da ga je k tatvini nagovoril Janezek, med tem ko je Janezek trdil obratno. Sodišče bo strica nagradilo s kaznijo. Janezka pa bo izkušalo drugače spraviti na pravo pot.

* Ko je hranil brata, je dobil tri vboje z nožem. V soboto zvečer se je vračal od dela iz Žalec Podlesnik Anton, zidarski delavec, doma iz Železnega pri Veliki Pirešici. Pri Štamolovi gostilni je stopil s kolesa in šel v gostilno, kjer je naročil pijačo. Ko je sedel za mizo, je slišal, da se pred gostilno prepira z njegovim bratom neki fant iz Velike Pirešice. Prepir se je čedalje bolj raznemal, zato je Anton, ker je videl, da sta oba pijana, zapustil gostilno in stopil med prepirajoča se in ju svaril, naj se pomirita. K vsem trem je stopil še četrti, in sicer starejši brat omenje.

nega fanta, ki je mislil, da nameravata oba brata napasti njegovega brata. Zato je v pijanosti iz žepa potegnil nož in zamahnil trikrat proti Podlesniku in mu zadal dve večji rani na rami, eno pa na desni dlani. Poškodovanega so prepeljali še isti večer v celjsko bolnišnico. Napadalec se je sam javil orožništvu.

* Avto z avstrijskimi tihotapci zajet. Mariborska finančna kontrola je imela pred kratkim svoj dober dan. V spretno postavljenem zasledu so ji padli pretikami avstrijski tihotapci, ki so zalagali s kontrabantom mariborske odjemalce. Finančna kontrola v Mariboru je te tihotapce že dolgo zasledovala. Vedelo se je, da morajo dobivati mariborski tihotapci saharin, vžigalnike in igralne karte skrivaj čez mejo, in da jim to blago dobavljajo njihovi zaupniki iz Avstrije. Organi finančne kontrole so odkrili pot, po kateri prihaja kontraband. Je to cesta, ki drži iz Čmureka čez Marijo Snežno in Sv. Jakob na banovinsko cesto Maribor—St. Lenart. Po tej poti so pošiljali avstrijski dobavljalci našim tihotapcem saharin in vžigalnike kar z avtomobilom. Finančna kontrola je pripravila zasledu na Gačniku, kjer drži cesta strmo v hrib in ustavila neki sumljiv avto, ki je prišel iz Avstrije. V njem sta bila dva možka. Bila sta to lastnik avtotaksija Franc Kestenbauer in gostilničar Anton Unger, oba iz avstrijskega Čmureka. Finančni organi so njun avto preiskali in našli 681 vžigalnikov in ogromno količino vžigalnih kamenčkov. Po izjavi obeh presenečenih Avstrijcev bi pa bila morala pripeljati iz Avstrije še 50 kg saharina, a pošiljka ni pravočasno dospela. Oba sta bila aretirana, avto pa zaplenjen. Avstrijska so pridržali v preiskovalnem zaporu. Avto bodo prodali na dražbi, vžigalnike pa dobi glavna uprava monopolov, da jih uniči. Kazen, ki čaka oba tihotapca, bo znašala nad milijon dinarjev. Ker pa bo le delno krita z izkupičkom za prodani avto, ostanka pa ne bosta niti mogla, niti hotela plačati, bosta odsedela najdaljšo kazen, ki jo določa zakon za tihotapstva. Eno leto dni ne bosta videla lepega Čmureka.

Popotnikova torba Silna nevihta s poplavo

Sodražica, julija.

Pred dnevi popoldne so se zgrnili nad našo okolico temni oblaki in nastalo je hudo neurje. Med neprestanim treskanjem je bilo, kakor bi se bil utrgal oblak. Posledica je bila, da je Bistrica prestopila bregove in zalila vse niže stoječe skednje in hleve. Živina je bila v nekaterih hlevih že do trebuha v vodi, ko so jo začeli reševati. Voda je zalila njive in travnike, s katerih je odnesla mnogo sena. Tudi les je odnašala.

Med hudo uro je strela užgala v Kračali Lumdov skedenj. Pri takem hudem naliwu ni bilo niti mogoče misliti na gašenje. Pri Sv. Gregorju je udarila strela v vrh visokega mlaja, ki je stal še od birmine. V gozdu nad Sodražico pa je strela ubila apneničarja Ivana Mervarja, doma iz Kastva pri Sušaku, ki je s tovarišem rojakom pripravljaj apnenico. Omalik je tudi njegovega tovariša, ki pa je počasi prišel k sebi. Pokojni Mervar je bil že prej zaposlen v Sodražici in je bil vester in priljubljen delavec. Pred nekaj dnevi je bil šel zaradi košnje domov, kjer ima posestvo. Dan po povratku pa je že prejela njegova rodbina vest, da nima več hranitelja. Pokojnik zapušča ženo in več nepreskrbljenih otrok.

To hudo neurje je napravilo vsem občanom veliko škodo pri senu, na polju in na cestah. Poplave so pri nas tako pogoste, da bi bil že skrajni čas, misliti na regulacijo Bistrice, ki se nam pred volitvami vedno obljublja, a ostane potem samo pri obljubah. Dela se je treba resno lotiti, ne pa tako, kakor se je zgodilo s cestami. Nekaj dni pred volitvami so se začele popravljati, potem pa je vse zaspalo.

Vuzeniške vesti

Vuzenica, julija.

Kakor že vsa zadnja leta je priredil tudi letos naš Sokol na Petrovo svoj javen nastop, ki je tako po izvedbi točk (bilo jih je 10) kakor po številu nastopajočih in prav številnem obisku na novo pokazal svojo moč in priljubljenost. Sodelovali in nastopali so razen dece iz Marenberga le domači oddelki iz Vuzenice in Mute, in sicer je bilo vseh nastopajočih 120. Posebno se je odlikovala trojica na orodju in ista trojica s posebnimi akrobacijskimi jami.

Oujemo, da se pripravlja za kraljev rojstni dan lepa akademija Sokola s povsem novimi točkami. Prireditelj bo, ako se bo dala izvesti, prav gotovo zbudila veliko zanimanje v Vuzenici in okolici.

Dne 6. t. m. pa je pri nas spet enkrat gorelo. Kmalu po 16. nas je oplašil plat zvozna. V plamenih je bila Kresnikova hiša, po domače Badšerarjeva. Pravijo, da je iskra iz dimnika zakrivila požar, ker je skočila v seno in vžgala. Brž so bili na mestu domači gasilci, toda omejiti so se morali na reševanje imetja stanovalcev in sosedne zgradbe. Razmerno kmalu so dospeli tudi gasilci z Mute in se je potem delu obeh čet posrečilo do 22. ure ogenj pogasiti. Pogorelo je le ostrešje, ker so spodnji prostori obokani. K sreči je bilo brez vetra, če pa bi bil pihal jug, bi to lahko bila velika nesreča za ves trg. Lastnica je imela hišo zavarovano, toda ne za polno vrednost, tako da bo trpela precej škode.

Starim naročnikom 'Domovine' v Nemčiji

Ko obiščete meseca avgusta svoje rodne kraje, vas prosimo, da ne pozabite prinesiti denarja za zaostalo in tekočo naročnino. Kdor ne pride sam, izroči denar znancu, ki bo prišel Uprava lista v Knafljevi ulici 5 bo vsakomur, ki bo plačal naročnino zase ali za drugega, izročila potrdilo, da bo imel dokaz o plačani naročnini v rokah. Naj nihče ne zamudi te prilike, ker bomo vsem, ki meseca avgusta ne bodo poravnali naročnine, pošiljanje lista ustavili. Opozarjamo še, da je naročnino plačati za toliko izvodov, kolikor jih kdo prejema, in po ceni, ki je zanj dogovorjena. — Uprava »Domovine«.

Novim sezonskim delavcem v Nemčiji

Dan za dnevom prejemamo od naših ljudi, ki so nedavno odšli na sezonsko delo v Nemčijo, pisma, da se naročajo na »Domovino«, ki naj jim jo takoj pošljemo. Vsem tem sporočamo, da bomo pričeli pošiljati list le takim, za katere bodo njihovi svojci ali znanci tu v Jugoslaviji plačali ali založili naročnino, ki znaša za inozemstvo letno 48 Din, polletno 24 Din ali četletno 12 Din. Primorani smo tako ravnati: 1. ker naše položnice v Nemčiji niso veljavne in 2. ker je pošiljanje denarja iz Nemčije zaradi strogih deviznih predpisov zabranjeno. — Uprava »Domovine«.

NESPORAZUM

Služkinja: »Zunaj je neki gospod, ki želi z vami govoriti.«

Gospod: »Ponudite mu stol.«

Služkinja: »Saj ga je že vzel, a ne samo enega. Rokel je tudi, da bo vzol še klavir, če ne boste plačali obrola za pohištvo.«

HČERKINO MNENJE

Mati: »Kadar ti sledi kak možki, ne oziraj se nazaj!«

Hči: »Kako pa morem vedeti, da mi kdo sledi, ako se ne bom nazaj ozirala?«

Iz Prekmurja

Povodenj je vzela pridelek na Goričkem

Murska Sobota, julija.

V soboto popoldne se je nebo nad Goričkim hudo stemnilo. Iz črnih oblakov so začeli švigati bliski. Nekaj časa so oblaki nepremično viseli nad vami, potem pa se zapihal veter in ljudje so se tolažili, da bo veter razgnal pretečo nevihto. Takrat pa je začelo liti. Približno pol ure po plohi je začel potok, ki prihaja iz Otovcev v Mačkovec, nevarno

narasčati. Samo nekaj minut je trajalo, pa je voda prestopila bregove.

Ljudje, ki so prihajali ob tisti uri s sejma v Puconcih, so si morali zavihati hlače in dvigati krila, da so lahko bredli vodo, ki je šumela preko ceste. Vedno več vode se je valilo preko bregov in kmalu so bili Mačkovec v vodi. Zbegani ljudje so začeli nositi snopje pšenice z njiv, ker bi ga sicer besneča voda odplavila. Kmalu so bile vse njive pod vodo. Nekaterim posestnikom je uničilo vso žetev, pa tudi krompir in turščico. Pravijo, da že 25 let ni bilo take povodnji.

Prekmurci že tako preganja gospodarska stiska, zato je takšna nesreča še toliko hujši udarec. Ljudje, ki jim je povodenj vzela ves pridelek, bodo dobesedno stradali, če ne bo pomoči.

Kralj, ki se ne boji socialistov

Med nedavno proslavo 25. letnice vladanja danskega kralja Kristijana X. se je spomnil eden od danskih listov časov, ko je prišla na krmilo prva socialistična vlada na Danskem. Nekateri dostojanstveniki iz kraljeve okolice so bili v silnih skrbih in eden izmed kraljevih zaupnikov je vprašal kralja: »Veličanstvo, ali se ne bojite socialistov?«

Kralj je na to vprašanje odgovoril: »Zakaj bi se jih bal? Mar socialisti v vladi niso voljeni iz delavskih vrst? Mar jaz kot kralj nisem tudi eden izmed delavcev svoje države? Ne vem, zakaj naj bi me motilo iskreno sodelovanje z dansko socialistično vlado.«

Kralj Kristijan ima več gradov in palač, v katerih prebiva po vrsti. Vsak grad ima svoj družabni krožek, kar pomeni, da razvršča kralj, ki je zelo gostoljuben in demokratičen, svoje goste po tem, v kateri grad ali palačo jih povabi. Tako vabi v svoj grad Amalienberg državnike, visoke dostojanstvenike in člane njihovih rodbin, v Sorgenfri prijatelje in zaupnike ne glede na njihovo do-

stojanje in položaj, v Marsalliborg podelske dostojanstvenike, v Frederiksborg pripadnike visokega plemstva, v grad Skagen pa meščane.

Med proslavo 800. letnice ustanovitve Farborga je prišel Kristijan X. osebno na pošto. Poštna uradnica, ki je sprejemala od njega brzojavko, je spoznala kralja in seveda ni mogla prikriti svoje zadrege.

»Koliko čast za nas, da moremo pozdraviti Vaše Veličanstvo na proslavi naše 800. letnice,« je dejala uradnica.

»Kaj,« se je začudil kralj, »vam je že 800 let, gospodična? Jaz bi vam pa prisodil recimo 25 ali 20 let.«

Kralj je navdušen za plesno umetnost. Bil je velik občudovalec plesne umetnice Ane Pavlove. Drugi dve kraljevi strasti sta morarica in vojska. Kristijan X. je vojak z dušo in telesom. Je pa tudi dober mornar. Zelo rad tudi jaha in prištevajo ga med najboljše jahače na Danskem.

Milijoni umirajo od lakote na Kitajskem

V kitajski deželi Šehuanu vlada že nekaj mesecev strašna lakota, ker je suša vzela vse prideleke. Kitajski časopisni poročevalec Lu Hün Ju, ki je bil v teh krajih pripoveduje strahotne podrobnosti iz te dežele silnega gorja, kjer milijoni ljudi umirajo za lakoto.

Prebivalci nekaterih naselij so od lakote zmoreli. V lačni blaznosti hodijo na grobove in izkopavajo iz njih mrliče, da jih pojedjo. Omenjeni poročevalec je sam videl, da so celo bogati ljudje, ki so sicer imeli dovolj denarja, prav tako tešili svojo lakoto, ker niso mogli tudi za velike zneske dobiti nikjer niti drobtinice kruha.

Zblazneli ljudje so postali tudi pravi ljudje.

Žrci. V teh krajih, kjer lakota najhuje razsaja, izginja ponekod skrivaj čedalje več otrok. Nikjer daleč na okoli ne dobiš nobene drevesne skorje več, ker so vse že ljudje pojedli.

Najhuje pa je to, da ti nesrečneži ne morejo niti več bežati iz teh krajev. Oblastva so namreč prepovedala prestopiti mejo teh krajev v manj prizadete kraje. Ljudje, ki se jih na mejah nabira seveda silno mnogo, pa so že tako izstradani, da se oblastvom niti ne morejo več upirati. Zato so ceste, ki držijo iz gladujočih krajev v manj lačne kraje, polne mrličev in umirajočih. Tam v bližini so množice gladujočih napadle in izropale več manjših vasi.

Živali slutijo nesreče in so jasnovidne

Nagon je pri živalih posebno močno razvit. Olovek ostrmi pred dejanji, ki jih vršijo živali čisto nagotnsko. Peščena osa si za svoje potomstvo izkoplje gnezdo v peščene stene. Da bo imela njena zalega prigrizek že pred nosom, privleče ta osa v gnezdo žive živalce, ki jih je omamila. Že to, kako se to zgodi, je zelo zanimivo. Naravnost občudovanja vredna je njena poučenost o telesnih posebnostih raznih živalic, ki jih napada. Prav na tančeno ve, kam in kolikokrat mora kakšno živalco ubosti, da je ne umori, ampak samo začasno omami.

Znajo je, da psi vnaprej slutijo smrt svojega gospodarja. Ljudje pravijo, da čutijo v

dihu umirajočega človeka duh po trohobi. To pa je razlaga, za katero ni dokaza. Dejstvo pa je, da živali slutijo. Znanstvenikom, ki se bavijo s preučevanjem živali, je znano, da živali slutijo smrt, nesreče nevihte in potrese. Humboldt je opazoval, da so v Orinoku živeči krokodili bežali pred velikimi potresi z vode. Preden se je pri Lyonu utrgal ogromen plaz so vrabci, golobje in druge ptice zapustili svoja bivališča in kakor v obupu frfotali po zraku. Vedeli so za grozečo nevarnost, ki se je bližala. Ko je zgorela dunajska pravosodna palača, so ta dogodek zaslutili golobje, ki so tam gnezдили. Nekaj dni pred požarom so zleteli iz dotedanjih gnez-

dišč in so si poiskali zavetja pod strehami okoliških poslopij. Neka skrivnostna sila jih je opozorila na nesrečo in jih je s tem rešila pogina ali vsaj obvarovala pred škodo.

V Oslu na Norveškem je mestna uprava nekoč pripravila uničenje podgan. Celih petnajst ton podganjega strupa so nameravali postaviti nadležnim škodljivcem. Komaj pa so se mestni očetje za ta ukrep odločili, so podgane izvedele za nameravani vojni pohod. Po končanem zastrupljanju so našli komaj nekaj sto zastrupljenih podgan, nad 600.000 pa jih je prej zbežalo. Zavohale so, kaj jim je grozilo. Kakor bi jih bili kdo opozoril, so nekaj dni pred zastrupljanjem zapustile mesto.

Leta 1919. so se italijanski znanstveniki odločili za preučevanje nekih zanimivih zvočnih posebnosti na južnem pobočju Apeninov. Mnogo stotov razstreliva so hoteli naenkrat spustiti v zrak. Da bi ugotovili, kako se bodo pri razpočenju obnašale živali, so privedli v bližino pse, konje, osle, bike, volkove, medvede in leve. Vseh teh živali se je polotilo strašno razburjenje. Grozen strah jih je popadel, obnašale so se kakor stekle in so na vse načine izkušale zbežati.

Zanimivo je, da ladijske mačke natančno vedo, kdaj bo ladja odrinila od brega. Z občudovanja vredno točnostjo se pojavilo te jasnovidne živali malo pred odhodom na ladji, kakor bi jih priklicale misli njihovih prijateljev mornarjev. Tudi podgane slutijo nesrečo na morju vnaprej, saj zbežijo z ladje, še preden se začne potapljanje.

Znanih je dosti primerov, ko so živali kakor v prikazni zaslutile, da so jim nekje v daljnih krajih umrli gospodarji. Pri neki letalski nesreči se je ubil neki francoski državnik. Isto uro je med groznim mišavkanjem v hudih krčih poginila njegova mačka. Tudi pri pseu in opicah so že ugotovili slične značilne zanimivosti.

Sol in prehrana kokoši

Splošno mnenje je, da sol kokošim škoduje. A temu ni tako. Kokoši potrebuje isto tako soli kakor človek. Seveda, če hraniš kokoš z žitom, ne moreš soliti, zato daj kokošim enkrat na dan zmešanega krompirja z otrobi in jim to malo osoli. Ali pa popari otrobe z vodo v kateri si kuhala makarone, rezance, cmoke in druge jedi. Če ti ostanejo koščki kruha, kruh drobno zreži in namoči v vodi in daj kokošim. Kruh je slan in tako dobe v kruhu nekaj soli.

Posebno dobro je dajati piščetom nekoliko osoljeno hrano. Piščeta postanejo tako vse bolj odporna proti raznim boleznim, tudi hitreje rasejo in prej nesejo jajca.

Napačno je mnenje, da dobi kokoš od slane hrane piko na jeziku. Če ima kokoš na jeziku piko, je to znak, da je kokoš bolna na drobovju, zaradi česar ne je in se ji na jeziku napravi trda koža. Tako bolni kokoši daj piti mleka, daj ji malo osoljeno hrano, daj ji po dvakrat ali trikrat na dan po košček sirovega masla. Če imaš prostor in vrt, jo spusti na vrt, da si bo sama poiskala la primerne hrane in da bo imela mir pred drugimi kokošmi.

Kokošjercji trdijo, da so kokoši, hranjene s slano hrano, v mesu težje in debelejšje, pa tudi boljše jajčarice. Prav tako so jajca za nekaj gramov težja in debelejšja. In če kokoši dobi slano hrano, posebno še, če je zaprta na dvorišču in si ne more po travi iskati hrane, potem ne potrebuje drugih rudninskih snovi razen še apna, ki ga pa moramo zmešati s peskom. Kokoši brez apna in peska sploh ne more živeti. Zato je priporočljivo, da dvorišče kokošnjakov prekoplješ vsaj enkrat na mesec, dvakrat na leto pa dvorišče posuješ s svežim peskom.

Kadar opaziš, da kokoši jedo lastno perje ali da se prično kavšati in druga druga mrcvariti grebene, je znak, da jim primanjkuje soli, apna in peska. Zato primešaj na pet kil kokošje hrane zvrhano žlico soli. Najboljše je, če zmešaš (a dobro) na pet kil otrobov žlico soli.

× **Nov polet Rusov čez severni tečaj.** Nedavno so Rusi prvič poleteli čez severni tečaj v Ameriko. Nameravali so se ustaviti v mestu San Franciscu, toda zaradi neugodnega vremena so se morali spustiti dober tisoč kilometrov prej na zemljo. Zdaj so pa trije novi letalci Gromov, Danilin in Janušek ponovili ta polet, hoteč ga izvršiti do konca. Iz okolice Moskve so odleteli v ponedeljek ob 1.32 našega časa. V prvih štiriindvajsetih urah so preleteli severni tečaj in potem nadaljevali pot preko Kanade. Njihovo letalo lahko preleti 12.000 kilometrov, ne da bi se mu bilo treba spustiti, pot, ki jo morajo napraviti, pa znaša okoli 10.000 kilometrov. Po poslednjih vesteh so letalci svoj smoter dosegli in še leteli dalje čez San Francisco proti jugu.

× **V 12 urah iz Amerike v Evropo.** Dne 6. t. m. dopoldne je pristalo v luki Foynes v Dublinu v Angliji orjaško ameriško vodno letalo »American Clipper 3«, ki je preletelo Atlantsko morje v 12 urah in 40 minutah. V pristanišču se je zbrala ogromna množica ljudi, ki je z nepopisnimi počastitvami sprejela letalec.

× **V Abesiniji še ni miru.** Italijanska vlada v Rimu je izdala nov seznam žrtev nemir v Abesiniji. Po teh podatkih je padlo letos v juniju na tleh zavojevanje Abesinije 59 oficirjev in vojakov. Med njimi je šest letalcev. Navečje izgube so imeli poizvedovalni oddelki in policijske čete. V več pokrajinah Abesinije so namreč domačini osnovali uporniške čete po 500 do 4000 mož. Ti ljudje napadajo Italijane in jim povzročajo raznovrstne težave. Velike skrbi dela Italijanom v Abesiniji tudi preskrba z živili, kajti Abesinci se branijo dati zavojevalcem na razpolago svoje pridelke.

× **Stoletniki med Kitajci.** Kot dežele, kjer živi največ zelo starih ljudi, poznamo v Evropi zlasti balkanske države, v prvi vrsti Bolgarijo. Kakor beremo, je tudi na Kitajskem več krajev, kjer dosežejo ljudje visoko starost nad 100 let. To velja zlasti za južnokitajsko pokrajino Kuei Čou, po površini nekoliko večjo od Češkoslovaške. To je dežela, kjer rede najlepše konje na vsem Kitajskem in kjer je tudi mnogo naravnega bogastva: zlata, srebra, svinca, živega srebra in premoga. Največ pa pridobivajo tu medenine, iz katere kujejo kitajski denar. V tej kitajski deželi naletiš na vasi, kjer večina prebivalcev šteje okrog 100 let. V eni naselbini živi sto rodbin, ki imajo po enega ali celo po več nad 100 let starih članov. O najstarejšem prebivalcu zatrjujejo ljudje, da šteje 180 let, kar je gotovo pretirano.

× **Kako se parijo slavci.** Zanimive reči iz življenja ptičev je dognal neki nemški ljubitelj ptic v Strassfurtu. Na tamkajšnjem pokopališču je našel leta 1934. devet parov slavcev, ki jih je takoj obročkal. Drugo leto je potem na podlagi obročkov dognal, da je izmed prejšnje leto obročkanih slavcev prišlo nazaj v stara gnezdišča le devet samcev, med tem ko se ni vrnila niti ena samica. Toda med samci je vsak privedel s seboj novo samico. Zdaj je mož obročkal še vseh devet novih samic. Toda leta 1937. so obročkani samci spet privedli s seboj neobročkane samice. Omenjeni ljubitelj ptic pa je obročkal vsako leto ne le stare slavce, ampak tudi mladiče, ki sta jih stara dva zredila. Toda niti eden izmed teh mladičev se ni nikdar vrnil na tisto pokopališče gnezdit.

× **Višina pete in noga.** Kako visoka naj bo peta čevlja, je vprašanje, ki bi moralo zanimati vsakega človeka, saj ni vseeno, ali imamo zdrave noge ali ne. Od višine pete je v veliki meri odvisno, kako se počutijo naše noge. To vprašanje je preučil dunajski zdravnik dr. Romich. Na splošno morajo po Romichovem dognanju nositi ljudje ploskih nog nizke pete, ljudje izbočenih nog pa višje pete. Primerna višina pete čevljev za plosko nogo je 2.96 cm, za izbočeno nogo pa 4.32 cm. S temi dognanji odpadejo trditve, da so za nogo najboljše čevlji brez pete.

× **Samo 45 minut sta bila poročena.** Izredno kratko zakonsko srečo sta uživala Američana trgovec John Wyon in njegova izvoljenka. Po poroki sta se vsedla v avtomobil

in se odpeljala proti domu, kjer naj bi bila svatba. Mož je bil vnet avtomobilist in je zato šofiral avto kar sam. Mlada zakonca sta se vozila ob reki Mississippiju, ko je avtomobilu naenkrat zmanjkalo ceste in se je zvrnil naravnost v vodo. Oba mlada poročenca sta utonila. Od časa, ko sta šla izpred oltarja, do njune nesrečne smrti je preteklo le 45 minut.

× **Sod najstarejšega vina na svetu.** V svetovno znani mestni kleti v Bremenu imajo sod vina iz leta 1653., ki je menda najstarejše vino na svetu. Tri sto zlatih dolarje je morala klet plačati za ta sod tekočine. Če prištejemo obresti in izgube zavoljo otekanja, pridemo do ogromnih števil. Nekdo je izračunal, da stane ena sama kaplja tega sta-

× **Prvi topovi na Kitajskem.** Na Kitajskem so mnogo prej poznali smodnik kakor v Evropi, a v vojnah so ga začeli uporabljati šele pozneje. Topove so pa uporabljali prvič leta 1639. Zanimivo pa je, da so bili katoliški misijonarji tisti, ki so prvi vlivali kitajskemu cesarju te vrste orožje. L. 1622. je namreč prišel na Kitajsko znameniti belgijski misijonar Adam Schall, ki si je pridobil na kitajskem dvoru velik ugled, zlasti za časa cesarja Tatsinga, ki je poveril misijonarju vse važnejše posle in mu dal velike pravice. Ko je l. 1639. nastala državljanska vojna, je cesar moral misliti na obrambo in je vprašal misijonarja za svet. Po daljšem premisleku mu je misijonar nasvetoval topove težkega kalibra. Z odlokom je cesar poveril misijonarju nalogo, da pripravi vlivanje topov. Drugič pa se je moral na kitajskem dvoru baviti z vlivanjem topov nemški misijonar Verbiesta, ki je prišel l. 1659. na Kitajsko in je postal Schallov naslednik na kitajskem dvoru. Za storjeno uslugo mu je bil cesar zelo hvaležen in ko je misijonar l. 1688. umrl, mu je cesar na državne stroške priredil pogreb in mu je sam sestavil nagrobni napis, ki ga je dal vklesati v nagrobni spomenik. Od topov misijonarja Schalla se ni ohranil nobeden, štiri topove misijonarja Verbiesta pa so ob času boksarske vstaje l. 1900. prepeljale evropske čete v Evropo in se zdaj hranijo v zgodovinskem muzeju v Rimu. Napisi na topovih povedo, da so topovi metali do 7 kg težke krogle. Navedeno je tudi, kako je treba top uporabljati.

× **Kratkovidni zakonski možje so najboljši.** Pariški advokat, strokovnjak za ločitve zakonov, je nedavno izjavil, da so najboljši zakonski možje kratkovidni moški. Se boljši so pa nemara slepi. Kratkovidni prezro vse napake v gospodinjstvu, ne vidijo, da so nogavice raztrgane, ne vidijo prahu na pohištvo, so pa tudi dovolj nerodni. Ker se tega zavedajo, so tem bolj prijazni s svojimi ženami. Kratkovidni možje tudi ne vidijo lepote in mikavnosti drugih žen, da bi se jim izneverili. Če so v družbi živahne lepote, pa lahko žena vzame možu naočnike, češ, da se mu bodo oči odpočile in potem vidi namestu lepote strašila. Zato je imel pariški advokat tako malo opraviti z zakonskimi zvezami kratkovidnih mož. Druga izkušnja pariškega advokata se nanaša na trgovce. Kolikokrat v tednu sme biti trgovec slabe volje? Žena nekega trgovca je namreč zahtevala ločitev zakona, češ da je mož dva dni v tednu siten do neznosnosti. Advokat je zagovarjal pred sodiščem moža, češ da so zdaj časi tako hudi, da tudi trgovci ne morejo biti vedno dobre volje. Trgovec ima pravico biti v tednu vsaj tri dni siten, zlasti pa takrat, ko piše davčne prijave. Sodišče je to upoštevalo in je ženino tožbo zavrnilo.

× **Kako daleč letijo čebele.** Na širnih pretrijah Amerike so preučevali vprašanje, kako daleč letijo čebele od svojih panjev. Dognali so, da se te živalce držijo navadno v daljavi kakšnih 800 m od svojega bivališča. Samo če ne dobe v tem okolišču primerne pašne, se oddaljujejo tudi za 2 do 3 km. V izjemnih primerih so čebele iz določenih panjev našli tudi do 10 km od njih. Če žuželke na svojih poletih naletijo na kraje, kjer je dosti cvetlic z medom, se vimejo takoj v svoj panj in sporoče to najdlbo na še neznan način svojim tovarišicam, ki prilete v velikih masah.

rega vina 48.637 mark. Kozarček bi veljal torej 48 milijonov mark. Če pa pomislimo, da to vino ni nič vredno, ker bi ga ne mogel noben človek piti, se vse te številke zrušijo v nič. Staro pravilo namreč, da je vino boljše, čim starejše je, ima svoje meje. 300 let staro vino iz bremenske kleti je že davno izgubilo svojo dobroto in ima danes okus najbrž le še po plesni in segnitim lesu.

× **Ljudje bodo lahko postali nevidni.** Gradčan Pinter je iznašel sredstvo, s katerim je mogoče v kratkem času nevidne napraviti reči in ljudi. Mož je s svojo iznajdbo delal poskuse v paviljonu tvornice Semperit na dunajskem velesejmu. Najprej je k tem poskusom povabil seveda novinarje, kakor se pač spodobi. Pokazal jim je neko stvar ter je povedal, da bo ta reč kmalu nevidna. In res je tisti predmet postajal čedalje prozornejši, dokler nazadnje ni kar izginil izpred oči gledalcev. Nato je Pinter pokazal, kako postane neviden tudi človek. Povabil je nekoga izmed občinstva, naj pride k njemu na oder. Kmalu je tisti človek postal neviden očem gledalcev, čeprav je ves čas ostal na odru in z odra gledal, kaj se dogaja med gledalci. Lahko je tudi natančno opazoval, kaj se dogaja na odru, vendar ni mogel razložiti, kako je sam izginil izpred oči gledalcev. Torej nevidnost bi bila dognana. Kako pa iznajditelj to naredi, ni hotel še nikomur povedati.

× **Čuden oglas.** V nekem melbournskem listu je bil objavljen čuden oglas. Objavil ga je uradnik brez službe v nadi, da se ga bo kdo morda usmilil. Oglas je bil objavljen na vidnem mestu in se je glasil: »Mladič, len, zapravljiv, površen, pozabljiv in zabiti išče mesto uradnika. Ponudbe pod »Zapravljivi« na upravo lista.« V resnici pa uradnik Karl Morton ni imel nobene teh slabih lastnosti. Dolgo je že iskal službo in njegovi oglasi, ki je v njih opisoval svoje vrline, so ostali brez uspeha. Taki oglasi po njegovem mnenju tvekam niso ugaiali, kajti navzlic vsem zagotovilom, ki jih je hotel potrditi z izpričevali, ga nobena tvrdila ni hotela povabiti, da bi se prišel predstaviti. Tako je sklenil objaviti nov oglas in v njem samega sebe očrniti. In ni se zmotil. Več tvečk ga je povabilo in izbral si je najboljšo, kjer je takoj prepričal svoje predstojnike, da je dober uradnik.

× **Nesrečna podobnost.** Komaj 21 letni sin bogatega tvorničarja v Philadelphiji se je pred kratkim v hotelu, kjer stanuje s svojo ženo, nevarno obstrčil. Hotel si je vzeti življenje, ker je njegova žena zahtevala razpoko. Vzrok njene zahteve je zelo nenavaden. Mlada žena ima namreč setro dvojčko, ki ji je tako podobna, da ju niti lastna mati ne loči. Ker hočeta še vedno stanovati skupaj, se je neprestano dogajalo, da se je ubogi mož pri povratku domov motil v osebah in objemal namesto svoje žene njeno sestro. Ženo je to začelo jeziti in naposled je zapretila možu z ločitvijo zakona. Ubožec pa si ni vedel drugače pomagati, kakor da je poizkusil izvršiti samomor. K sreči je ostal živ. Zdaj zahteva, da se dvojčka preseli kam drugam.

× **Samo dojenček je ostal nepoškodovan.** Pri Velikem Velesu v Rumuniji je potniški vlak, ki je vozil iz Sibinje, zagrebel na nekem železniškem prehodu kmečki voz, na katerem so se peljale štiri odrasle osebe in en dojenček, ki so ga nesli od krsta. Vlak je voz čisto razbil in vse štiri odrasle osebe hudo poškodoval. Ko je ženska, ki je nesla otroka, zagledala vlak nenadno tik ob vozu, je z vso silo zagnala dojenčka, ki je štel 10 dni v grmovje poleg prehoda. V vejevju so našli potem otroka čisto nepoškodovanega.

× **Ker ni postal ciganski kralj, je šel v smrt.** Nedavno nedeljo so bile v Varšavi volitve novega ciganskega kralja. Glavna dva kandidata za kralja sta bila cigana Janusz in Rytanio. Zmagal je pri volitvah prvi. Rytanio pa tega svojega poraza ni mogel preboleti. Sklenil je, da si konča življenje. Sklinal je vso svojo družino v neki gozdi, ki se razprostira v bližini Katovic, da bi se še enkrat od nje poslovil. Pri tem svojem slovesu je vsem toplo priporočil, naj vdano služijo novemu kralju. Dobro pol ure za tem pa je segel po samokresu in se ustrelil.

× **Ljudje postajajo večji in vitkejši.** V zadnjih 15 letih so zbrali učenjaki mnogo gradiva, da dokažejo, kako postajajo ljudje čedalje večji. Primerjalno gradivo so kaj lahko zbrali. Podatke o očetih so dobili pri vojaških oblastvih, o materah pa pri zavarovalnicah. Najboljše gradivo so zbrali v Ameriki, kjer so ugotovili, da so mladeniči ob vstopu na vseučilišče povprečno za 5 cm večji od njihovih staršev v teh letih. Zdajšnje pokolenje pa ni samo večje, temveč tudi težje. Na teži je pridobil človek našega časa približno 3 kg v primeri s telesno težo prejšnjega pokolenja. Tudi v Nemčiji je približno tako. Posebno zanimiva je pa telesna višina dečkov ob vstopu v prvi razred in ob zaključku šole. Na Holandskem so postali ljudje od leta 1863 povprečno za 6,7 cm večji, na Švedskem za 4,5 cm. Približno enaki so izsledki v Švici, na Danskem in na Norveškem. Ameriški človekoslovec Bowies je skrbno preučil 2000 fantov in deklet v primeri s starši, po možnosti pa tudi s praroditelji. Prišel je do zaključka, da so postali v zadnjih 37 letih moški za 3,5 ženske pa za 3 cm večje. Zabeležil je tudi v vseh primerih prirastek pa telesni teži, ki pa ne ustreza višini. Iz tega Bowies sklepa, da kaže človeštvo nagnjenje k razvoju v vitke postave.

× **Nevesto je izmaknil izpred oltarja.** Mladi krojaški pomočnik Vaselino v Bologni se je zaljubil v lepoticu Gino Carneluttijevu in jo zaprosil za roko. Ker je bil Vaselino imovit in delaven, se njeni starši niso protivili zakonski zvezi. Gina se je sicer vdala zahtevni svojih staršev, ni pa bila s svojim zaročencem zadovoljna, ker je bilo njeno srce že odgledano. Na dan poroke so se zbrali v hiši bogatega kmeta Carneluttija številni svatje, da pospremijo mlado nevesto v cerkev. Uro kasneje je že stala Gina s svojim zaročencem pred oltarjem. V tem trenutku pa je planila v cerkev skupina mladeničev in mlado nevesto odvedla izpred oltarja. Pred cerkvijo je bil že pripravljen voz, s katerim so neznanci odpeljali nevesto v bližino vas, kjer se je mladenka še istega dne poročila s svojim pravim izvoljencem.

× **O znojenju.** V človeški koži nahajamo v glavnem dve vrsti žlez: znojnice in lojnice. Proizvod teh žlez je znoj, ki predstavlja brezbarvno tekočino kiselkastega vonja bolj ali manj neprijetno dišečo. Zanimivo je, da za duhamo v znoju nekatere začimbe, zlasti česen. Vonj znoja se ravna tudi po rasah. Tako imajo črnci svojevrsten duh. Z vohom lahko tudi razlikujemo znoj pri raznih boleznih na primer pri jetiki, revmatizmu in drugih boleznih. Zakaj se človek znoji? Znojenje je eden izmed procesov, s katerim človek uravnava svojo telesno toploto, ki znaša 23 stop. Znoj izhlapeva, pri čemer odvzema telesu toploto. Ako je to izhlapevanje na en ali drug način onemogočeno, tako zaradi neprimernih oblek, nastopi hudi pojava, ki končajo lahko tudi s smrtjo. V vročem letnem času se običajno potji človek po celim telesu. Zelo nadležno pa je znojenje samo nekaterih delov telesa, na primer pazduhe in nog. Koža na teh mestih je vedno vlažna in hladna in se pogosto vname. Znoj se namreč nemeša z gornjimi plastmi kože, ker se vse skupaj razkrajja. Posledice so vnetje, neznosen smrad in srbež.

× **Nože, žeblice in železo je imel v želodcu.** V Bombayju je bil nedavno operiran v eni izmed tamkajšnjih bolnišnic neki indijski čarovnik, kateremu so vzeli iz želodca kaj čudno vsebino. Fakir je imel v želodcu 18 žepnih nožev, nekaj žeblicev in drugih drobcev železa. Vse to je nosil indijski čarovnik v želodcu polnih 15 let, ne da bi bil pri tem čutil kakršnekoli bolečine. V 15letnem izvajanju svoje čarovniške umetnosti je požiral pred očmi številnih radovednih gledalcev nože, žeblice in drugo železo. V svojem fakirskem poslu je bil tako izpopolnjen, da se mu v vseh teh 15 letih ni nikdar nič zlega pripetilo. Nekega dne pa je vendarle občutil v želodcu neznosne bolečine in se je moral podvreči operaciji. Operacija je potekla brez kakršnihkoli posledic.

× **Tri čudaške oporoke.** Anglija je domovina čudakov. V Londonu je neki Blackwell zapustil svoji ženi samo hlače, češ da jih je vajena, ker jih je tako nosila vse njegovo življenje. Brown v Waterfordu je pa razdedinil svojo ženo, češ da je prišla med njegovo boleznijo k njegovi smrtni postelji in mu povedala, da je zavidala svoji prijateljici njen nov klobuk. Mac Flack v Aberdeenu je pa napisal oporoko, glasečo se: »Zapuščam svojo ženo njenemu ljubčku v pričeanju, da nisem bil tak osel, kakor sta mislila, svoji hčeri pa vse svoje premoženje, da bo njen mož videl, kako dobro kupčijo je sklenil, ko se je poročil z njo.«

× **Debeli ne smejo v Ameriko.** Za priseljence v Ameriko veljajo zelo stroge določbe, zaradi katerih ni lahko priti tja. Zadnje čase so določbe glede priseljencev v Ameriko še poostri. V bodoče ne bo dovoljeno trajno bivanje v Ameriki nikomur, kdor tehta nad 100 kg. Povod za to določbo je dal neki nemški izseljenec iz Breslaua, ki je sicer ustrejal vsem pogojem, toda tehtal je 120 kg. Ameriška oblastva so menila, da tako debel človek ne more biti zdrav. Zato so ga iz zdravstvenih razlogov zavrnili, hkratu pa sklenila zavrniti v bodoče vsakega priseljenca, ki tehta nad 100 kg. Smešno pri tem je, v kakšne zadrege pridejo uradniki na Ellis Islandu, kjer se morajo ustaviti vsi priseljenci in počakati da pade odločitev o njih. Kaj naj store z debelimi priseljenci, ko pade njihova teža pod 100 kg, preden jih pošljejo nazaj, odkoder so prišli?

Ženski vestnik Kako odpraviš razne madeže

Če poliješ obleko s kavo, tedaj namaži madež z glicerinom in nato izperi s toplo vodo. Madeže od kakava izperi z mlačno vodo in dobro izbriši še z alkoholom. Madež od črnila ali svinčnika očistiš z alkoholom. Madeže od likerja očistiš, če zmešaš devet delov vode, en del vodikovega dvokisa in pet kapljic salmiaka. S to mešanico in s čisto krpo brišeš po madežu in po potrebi še izpereš v mlačni vodi. Madeže od mleka očistiš z vodo, pomešano s salmiakom in soljo. Četrta litra vode, žličico salmiaka in ščepec soli dobro zmešaš in očistiš madež, nato izpereš še v čisti vodi.

Madeže od sadja najlažje očistiš takoj, dokler je še madež svež, posebno še na perilu. Madeže tako joperi v mlačni vodi z milom, namoči madežasto blago čez noč v mleku, drugi dan pa izpereš v mlačni vodi. Če pa dobiš madež od sadja na svilnato obleko, tedaj madež takoj izperi v mlačni vodi, v kateri si raztopila žlico boraksa (pol litra vode, žlico boraksa).

Vodene madeže iz marmornatih plošč odstraniš s to mešanico: stolčeno žveplo, gahun in prašek Vim zmešaš z nekoliko kapljic vode, da dobiš gosto kašo. V to kašo pomočiš čisto krpo in drgneš po madežu, nato s suho krpo brišeš in z mehko volneno krpo ločiš.

Za kuhinjo

Meso s krompirjem (za štiri osebe). Zreži na tenke rezance 30 dek kuhanega ali pečenega govejega, telečjega, svinjskega ali kosjega mesa. Kakršne ostanke mesa pač imaš. Zrezano meso nekoliko osoli, popopraj in posuj s sesekljanim majaronom in dobro zmešaj. V kozi razbelaš pet dek sirovega masla, prepraži eno drobno sesekljano čebulo, dodaj dve vejici sesekljane zelene, dve sesekljani sardeli, zrezano meso in praži tako dolgo, da se meso zapeče. Ko se je meso zapeklo, prilij in mešaj tri oseminke litra raztopene kisle smetane in naj vse skupaj še enkrat prevre. Med tem olupiš osem debelih krompirjev in jih zreži na tenke ploščice. Kozo pomaži s sirovim ma-

slo in jo obloži s krompirjevimi ploščicami (tudi ob straneh). Preostali krompir pa drobno zreži in zamešaj k mesu. Zdaj stresi meso v kozo, še malo popopraj, posuj s sesekljano kumno, malo drobtinami in peci v precej vroči pečici približno 45 do 60 minut. Ko je jed pečena, jo zvrni na topel krožnik in daj z gobo, vo ali paradižnikovo omako ali pa s solato na mizo.

Poprovo meso na dunajski način. V kozi razbelaš šest dek masti in prepraži dve drobno sesekljani čebuli. Ko čebula malo porumeni, potresi po čebuli nožev konico sladkorja (v prahu), premešaj in prilij dve žlici kisa in dodaj pol kile govejega mesa, katero poprej zreži na tenke koščke, potem osoli, dobro popopraj in dodaj še stlačenega česna ter pokrito duši, da postane meso skoro mehko. Med tem ko se meso duši, olupiš dve korenini zelene ter jo zribaj na ribežu kakor hren in deni k mesu ter premešaj. Zdaj dolij toliko vode ali juhe, da je meso pokrito ter tako dalje duši, da postane meso popolnoma mehko. Preden daš na mizo, prilij v sok žlico belega vina ali kisa in ko prevre, daš z valjanci, dušeni mrižem ali pečenim krompirčkom in s solato na mizo.

Pecivo s kakavom. Mešaj, da narase, osem dek sirovega masla, šest dek sladkorja v prahu in štiri deke kakava. Nato primešaj tri žlice mrzlega mleka in od 15 dek moke le toliko, da zmes ni preveč tekoča, nato pa naj testu pet minut počiva. Potem hitro primešaj še ostalo moko in dobro zmešaj. Na pomazano pekačo pokladaš z majhno žlico majhne kupčke (precej narazen) in jih v precej vroči pečici hitro speci. Pecivo naj se dobro zapeče, da dobi barvo čokolade. Pečene kolačke še mlačne poberi iz pekače in povaljaj v sladkorju (v prahu).

Čokoladni kolački. Umesi v testo 30 dek moke, pomešane s polovico zavitka pecilnega praška, šest dek sirovega masla (maslo zdrobi z moko), osem dek zribane čokolade, štiri deke sladkorja v prahu in po potrebi še žlico mleka. Testo naj ne bo premehko. Umešano testo naj počiva na hladnem četrto ure, nato pa testo tenko razvaljaj in izreži z okroglim obodcem kolačke. Kolačke zloži na pomazano in z moko posuto pekačo ter jih v precej vroči pečici speci. Ko so kolački pečeni in so shlaženi, jih pomaži s čokoladnim ledom. **Čokoladni led:** 12 dek čokolade razmeščaj v pečici, dodaj šest dek sirovega masla in žlico ruma ter mešaj tako dolgo, da se zgosti in narase. Ko si vse kolačke pomazala z ledom, jih posuj še s sesekljanimi orehi ali mandeljni. Kolačke zloži narazen, da se led posuši. To je zelo dobro čajno pecivo.

Praktični nasveti

Keksi, pogačice in sploh pecivo ostane dalje časa sveže, če ga hranimo v pločevinastih posodah. Kdor pa nima take posode, si lahko pomaga s steklenim kozarcem (za kumarce). Deni pecivo v tak kozarec in ga zaveži s pergamentnim papirjem ali celofanom. **Ako hočeš zelenjavo, čebulo ali drugo prav drobno zrezati,** tedaj to zmelj na strojčku, ki ga uporabljaš za meso. S tem prihraniš mnogo časa.

Olupljeni krompir postane takoj rjav, če ne nahijemo nanj zadosti vode. Zato mora biti krompir vedno v vodi. Kadar pa se primeri, da preostane že olupljeni krompir, ga shraniš na ta način, da ga povaljaš v moki in tak počaka do drugega dne. Drugi dan krompir operi in ga porabi za krompirjevo juho.

Če hočeš odstraniti sol iz slanika, tedaj ga položi na sito in deni sito v vodo, in sicer tako, da se bo sol lahko izpirala z vodo. Ker je sol težka, pade na dno vode. Vodo pa večkrat premenjaj. Če položiš slanik le v vodo, da bi izgubil sol, se sol ne izpere, ker leži slanik v slani vodi.

Če se noge potijo in se prične med prsti koža luščiti, je dobro, preden se to zgodi, noge vsak večer umiti in potem posuti s smukcem. Kadar pa se koža že lupi, tedaj maži noge med prsti z glicerinom in arnikovo tinkturo. Vsakega polovico zmešaj v steklenici in se maži zjutraj in zvečer. Koža se bo hitro pozdravila in zacelila.

Radio Ljubljana

od 18. do 25. julija.

Nedelja, 18. julija: 8.00: Vessel nedeljski pozdrav (oddelek godbe »Sloga«). 9.00: Čas, poročila, spored. 9.15: Verski govor (dr. Roman Tominec). 9.30: Prenos cerkvene glasbe iz cerkve sv. Petra v Ljubljani. 10.00: Prenos promenadnega koncerta iz Rogaške Slatine. 11.30: Otroška ura (Manica Komarova). 12.00: Kar imamo, o vam damo (plošče po želji). 13.00: Čas, poročila, spored, obvestila. 13.15: Akademski pevski kvintet. 17.00: Kmetijska ura: Organizacija mlekarstva v Sloveniji (Alojzij Obersne). 17.30: Veselo popoldne (Fantje na vasi, sestre Stritarjeve in plošče). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Priradne in kulturne posebnosti Jugoslavije (profesor dr. Boža Milosavljević). 19.50: Večer ob tabornem ognju (idila iz skavtskega tabora). 20.50: Uvod in prenos. 21.00: Prenos iz Rima: Donizetti: Ljubavni napoj (operna izvedba v studiju) 22.00: Čas, vreme, poročila, spored.

Ponedeljek, 19. julija: 12.00: Sprehod po gozdu (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Vrata veselih pesmic (plošče). 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Fran Eubanković, profesor iz Zagreba. 19.50: Zanimivosti. 20.00: Lenerjev godalni kvartet igra. 20.10: Zdravniška ura: Igra narave v bitju in žitju človeka (dr. Ivan Matko). 20.30: Brahmsova ura (sodelovala bosta Helena Lapajnetova in profesor Marjan Lipovšek). 22.30: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Originalna švicarska glasba (bratje Malenškovi).

Torek, 20. julija: 12.00: Magistrov trio. 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Nekaj operne glasbe (plošče). 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Potovanje Jerotija Račanina v Jeruzalem leta 1704. (Radoslav Medenica, profesor). 19.50: Zabavni kotiček. 20.00: Hašlerjeve pesmice (plošče). 20.10: Vpliv alkohola na gošpodarsko, socialno, zdravstveno in kulturno strukturo Slovenije (Vojko Jagodič). 20.30: Zbor čeških dobrovoljcev. 21.15: Cesar Franck: Simfonija v d-molu (plošče). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Mando-linistični trio (Antunović, Privšek, Haršlag).

Sreda, 21. julija: 12.00: Izlet v tuje kraje (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Lahka solistična glasba (plošče). 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Mojster Matej Hubad (Slavko Osterc iz Ljubljane). 19.50: Šahovski kotiček. 20.00: Havajske kitare pojo (plošče). 20.10: Mladinska ura: Ribe in njih čutila (Alojzij Šulgač). 20.30: D. Cerar: Čevljar in vrag, spevoigra v dveh dejanjih. 21.45: Plošče. 21.40: Vodopivec: Povodni mož, groteska v enem dejanju (izvajali bodo člani »Grafike«). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Pevski sekstet »Mladost«.

Četrtek, 22. julija: 12.00: Plesi preteklih dni (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: V sodobnem ritmu (plošče). 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zabavni kotiček. 20.00: Balalajke (plošče). 20.10: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 20.30: Prenos iz Dobrne: Lažji simfonični koncert. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Esperantska ura: Slovenska narodna pesem).

Petek, 23. julija: 12.00: Odmevi iz naših krajev (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Virtuozji igrajo (plošče). 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Naši pravni spomeniki: Vinodolski zakonik iz l. 1288. (dr. Solovjev, profesor). 19.50: Zanimivosti. 20.00: Koračnice (plošče). 20.10: Ženska ura: Žena in sport (Iva Prečigajeva). 20.30: Za kratek čas

(sodelovali bodo Vilko Skok — citre in Jožek in Ježek; vmes plošče). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 24. julija: 12.00: Glasba, pisana, vesela. 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Glasba pisana, vesela. 14.00: Vreme. 18.00: Ruski sekstet. 18.40: Pogovor s poslušalci. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: (Kreko Kovačič iz Zagreba). 19.50: Pregled sporeda. 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Počitniške idile (napisal Jakob Žvan, izvajali bodo člani radijske igralne družine; vodil bo Jože Zupan). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Lahkih nog naokrog (plošče).

Za smeh in kratek čas

DANAŠNJI POSLI

Gospa: »Všeč ste mi in sprejem vas za služkinjo. Plačala vas bom dostojno in ravna la z vami kakor s svojo rodbino.«

Služkinja: »No, potem se moram pa še prepričati, kako ravnete s svojo rodbino.«

MED ŠOLARJI

Janezek: »Jaz bi bil pa rad konj.«

Mihec: »Zakaj konj?«

Janezek: »Zato, da mi učitelj ne bi mogel več reči, da sem osel!«

KDOR ZNA

Kupec: »Če je ta kopalna obleka volnena, zakaj pa je na listku napisano, da je iz bombaža?«

Trgovca: »To je pa zato, da so molji v zmoti.«

ZAKONCA MED SEBOJ

Nezadovoljen mož: »Ti me poljubiš samo ta krat, kadar potrebuješ denar.«

Žena: »No, mar ni to dovolj pogosto?«

POŠTARJI MED SEBOJ

A: »No, prijatelj, tebe so upokojili, ker so ti odpovedale noge. Kaj pa počneš zdaj ves dan?«

B: »Spremljam novega pismonošo, da bi mi ne bilo dolgčas.«

TRGAJO SE ZANJO

Gospa: »Iz vaših izpričeval je razvidno, da ste bili v teku leta v šestih službah.«

Kuharica: »No, vidite, to je baš dokaz, kako se povsod trga jo zame.«

ZAKONSKI TRIKOT

Zora: »Zdaj grem k vedeževalki, da jo vprašam, če mi je nezvest.«

Vera: »Beži no, saj ne morem verjeti, da bi bil tvoj mož zmožen kaj takega.«

Zora: »Saj ne mislim moža...«

MODERNO

On: »Julka, bodi pametna in poslušaj me! Oženil se bom s hčerjo bogatega lesotrzca.«

Ona: »Toda, ali pa ima ta ženska dovolj premoženja za naju oba?«

Mali oglasi

SLOVENSKI FANT

star 32 let, ki prebiva že nekoliko časa v Franciji, se želi seznaniti s slovenskim kmečkim dekletom, ki bi imelo voljo izseliti se v Francijo. Takojšnja ženitev. Piše se lahko na naslov: Vinko Sagmeister, 36 Rue des Ro mains, Dole (Jura) France.

LJUBENSKA HRANILNICE IN POSOJILNICE

knjige kupim in plačam najboljše. Ponudbe prosi Josip Krapež, Celje, Hotel »Union«.

VAJENCA

v trgovino z mešanim blagom sprejemem ta koj. Naslov v upravi.

PRODA SE MALO POSESTVO

prilagojeno za upokojenca. Hišica z električno lučjo, njiva, sadno drevje, 20 minut iz trga Sevnice. Za 22.000 din. Dopisi na upravo »Domovine«, Ljubljana pod »Lepa lega«.

HRANILNE KNJIŽICE

prodane ali kupite zelo ugodno potom moje oblastveno dovoljene pisarne. Takojšnja gotovina. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12. Telefon 38-10.

ZDRAVILNA ZELIŠČA

arnikovo cvetje, lipovo cvetje, podleskovo seme, češminjevo lubje itd., kupujem v vsakih množinah in plačam najvišje cene. Pošljite ponudbe z vzorci in navedbo količine na Ed. Pišler, Vrhnika, dravska banovina.

ZABELO, SVINJSKO MAST

sirovo in kuhano maslo, jajca, suhe gobe in vse poljske pridelke kupujejo Senčarjeve trgovine v Mali Nedelji, Ljutomeru in Strigovi Velika zaloga oblačilnega blaga, sešitih oblek in vseh potrebščin, dokler traja zaloga, še po starih nizkih cenah! Ne zamudite kupiti! Zaloga vsakovrstne meke!

OSTANKI

IZ MARIBORSKIH TEKSTILNIH TOVARN, pristnobarvni, brez napak, noben kos izpod 3 m, in sicer:

Paket »Serija H« z vsebino 16—21 m prima oxfordov, ceфирjev, touringov in frenžev za posebno močne moške srajce v najlepših vzorcih.

Paket »Serija M« z vsebino 16—21 m pralnega blaga za ženske obleke in dežve, krotca in druka za predpasnike, delena. krepa in polsvile za bluže in obleke v izbano lepi sestavi.

Paket »Serija « z vsebino 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum, oziroma plašč. Vsak paket pošiljate prosto samo 136 Din.

Serijo H in M pošiljam tudi mešano, torej vsakega pol. Stalna zaloga ostankov finega sukna in kamgarna od 62 Din naprej. Neprimerno vzajem nazaj in zamenjam. Pošite še danes na razpošiljalnico »KOSMOS«, Maribor, Kralja Petra trg.

HRANILNE VLOGE

vseh denarnih zavodov, terjatve in vrednostne papirje vnovčim najkulantneje po najvišji ceni takoj v gotovini A. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ul. 14. Telefon 35-10.

BURET

lister in vsa lahka letna oblačila v elegantni izdelavi nudi ceneno

PRESKER

SV. PETRA CESTA 14

NOVOST! Samo Din 98.—

št. 63.719 Cenena, a dobra ŠROČKA PROI zapestna ura, točno regulirana, rep kromiran okrov zapestnica iz usnja — številčnica in kazalo osvetljena (Radium)

Din 98.—.

Zahtevajte veliki cenik, ki ga dobite zastoj in poštne prosto. Velike izbira ur, zlatnine in srebrnine.

Lastna protokotirana tovarna ur v švic

H. SUTTNER, LJUBLJANA 6.